

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Anden behandling af lovforslag nr. L 72:

Forslag til lov om ændring af toldloven. (Sikkerhedsstillelse).

(Fremsat 13/11. 85. Første behandling 22/11 85. Betænkning 22/1 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 84:

Forslag til lov om afgift af øl.

(Fremsat 27/11 85. Første behandling 6/12 85. Betænkning 5/2 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-31

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om ændring af lov om udbygning af færgefarterne over Store Bælt.

(Fremsat 22/1 86. Første behandling 28/1 86. Betænkning 30/1 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets tekst
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til energiministeren:

»Hvad agter energiministeren at foretage for at fremme udnyttelsen af vedvarende

energikilder og for at tilgodese det store behov for forbedrede finansieringsbetingelser for vedvarende energianlæg?»

Af Mette Groes (S), Annelise Gotfredsen (KF), Svend Erik Hovmand (V), Riishøj (SF), Lone Dybkjær (RV), Birgith Mogensen (CD), Tinning (VS) og Steffensen (KrF).

(Anmeldt 22/1 86. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/1 86).

Begrundelse

Formanden:

Vi er ved behandlingen af et punkt på dagsordenen. Jeg beder om ro i salen.

Løvig Simonsen (S):

Næsten samtlige partier her i folketinget har ønsket forespørgslen i dag. Det har vi på baggrund af, at vi på Marienborgmødet fik en gennemgang af status for vedvarende energi, og vi ønsker selvfølgelig nu at vide, hvad energiministeren vil gøre for at fremme udnyttelsen af vedvarende energikilder og især også for at forbedre finansieringsmulighederne for disse.

Vi ønsker også denne redegørelse, fordi vi nu kun er halvvejs med opfyldelsen af EP 81's målsætning, nemlig at vedvarende energi skal dække 6 pct. af den samlede energiforsyning, og fordi det efterhånden er en kendt sag, at sektoren har uløste finansieringsproblemer, som vi synes det haster med at få løst.

Vi glæder os til at høre, hvad ministeren har at sige dertil.

Besvarelse

Energiministeren (Enggaard):

Forespørgslen i dag angår, hvad jeg agter at foretage for at fremme udnyttelse af vedvarende energikilder og for at tilgodese det store behov for forbedrede finansieringsbetingelser for vedvarende energianlæg.

Først vil jeg sige, at regeringen deler initiativtagernes opfattelse af emnets vigtighed. Denne debat følger naturligt efter det møde, som blev afholdt mellem energipolitisk udvalg og energiministeriet om vedvarende energi i november 1985, og som ordføreren for forespørgerne refererede til.

Den vedvarende energisektor har udviklet sig fra at være en kraftigt subsidieret sektor, hvor der er foregået en betydelig forskningsindsats og etableret en række pilotprojekter, til for enkelte energikilders vedkommende at blive en sektor, der er ved at kunne stå på egne ben. Eksempler på dette er halm og træflis, som derfor vinder stadig større indpas som brændsel i fjernvarmeværkerne.

I 1985 er der sket flere væsentlige energipolitiske tiltag for at fremme anvendelsen af vedvarende energikilder i varme- og i elforsyningen.

På vindmølleområdet er rammerne nu fastlagt for den fremtidige udbygning med vindmøller. Jeg kan her henvise til ændringerne i tilskudsordningen for vedvarende energi samt den aftale, der er indgået mellem energiministeriet og elværkerne, repræsenteret ved Danske Elværkers Forening, Elsam og Elkraft, om øget anvendelse af vedvarende og indenlandske energikilder i elproduktionen. Denne aftale behandles nu i elværkernes kompetente forsamlinger. Det er herefter sådan, at der kun ydes tilskud til etableringen af lokale og forbrugstilknyttede møller, mens udbygningen af store vindmøller og vindmølleparker fremover varetages af elværkerne.

Aftalen med elværkerne betyder, at der i de kommende år sikres en koordineret og sammenhængende større udbygning med store vindmøller og vindmølleparker. I aftalen er der fastlagt en 5-årig udbygningsforpligtelse for elværkerne på 100 MW, hvilket svarer til det dobbelte af den vindmølleeffekt, der hidtil er installeret. Aftalen medfører, at store møller og vindmølleparker fremover vil kunne indgå som en naturlig del af elproduktionsapparatet og vil kunne placeres bedst muligt med hensyn til såvel vindmæssige forhold som indpasning i elnettet.

Jeg finder det rigtigt, at de vindmøller og vindmølleparker, der opnår tilskud, har en lokal tilknytning og bliver etableret af personer med tilknytning til det pågældende lokalområde. På længere sigt tror jeg, at en sådan nær forbindelse mellem vindmølleanlægget og det omgivende lokalsamfund vil være af stor betydning for holdningen til og accepten af, at vindmøller i stigende grad kommer til at syne i landskabet.

Derimod finder jeg det ikke acceptabelt, at vindmøller bliver spekulationsobjekter. Den-

[Energiministeren]

ne udvikling har jeg ikke ønsket at støtte. Derfor blev der fra den 1. januar 1986 gennemført en række ændringer i betingelserne for tilskud til vindmøller, sådan at der ydes 15 pct.s anlægstilskud til vindmøller, hvor ejeren har bopæl i den kommune, hvor anlægget er placeret, eller inden for en afstand på 5 km, nu ændret til 10 km, fra vindmølleanlægget. Udformningen af denne regel tager specielt sigte på anlæg, der placeres nær en kommunegrænse. Endvidere må størrelsen af den forventede årlige elproduktion ikke overstige ejernes elforbrug med mere end 35 pct.

Der er i bekendtgørelsen indsat en overgangsbestemmelse, som indebærer, at der kan dispenseres fra bopælsreglerne for mindre, lokalt prægede projekter, hvor ansøgningerne bilagt nødvendige godkendelser og tilladelser er indsendt til energistyrelsen inden 1. april 1986. Der vil på den måde kunne gives anlægstilskud til mindre, lokale projekter, der ikke opfylder de nye bopælskrav. Det er f.eks. min opfattelse, at mindre øsamfund, der består af få kommuner, er omfattet af dispensationsbestemmelsen.

Jeg skal endvidere oplyse, at energiministeren i brev af 20. januar 1986 over for elværkerne har henstillet, at der ikke tilsluttes vindmøller, der ikke har en lokal og forbrugsmæssig tilknytning. Brevet vedrører ikke de vindmølleprojekter, der allerede har opnået aftale med vedkommende elselskab om tilslutning.

Jeg anser det også for naturligt, at vindmøller, der har fået tilskud under den midlertidige dispensationsordning, kan blive tilsluttet elnettet.

I aftalen er det endvidere præciseret, at parterne er enige om, at der i løbet af kort tid vil være behov for at drøfte spørgsmålene om en øget anvendelse af halm i elproduktionen og om decentrale kraftvarmeværker. Det er meget vigtigt, at især spørgsmålet om udbygning med decentrale kraftvarmeværker tages op til overvejelse. Derfor lægger jeg stor vægt på, at der nu er indledt drøftelser med elværkerne om udbygning med decentrale kraftvarmeværker baseret på indenlandske ressourcer og om en øget anvendelse af halm i elværkerne. Der foregår som bekendt et interessant forsøg med at fyre med halm sammen med kul i en normal kraftværkskedel på Masnedøværket.

På varmeplanområdet har energiministeriet udsendt retningslinjer i foråret 1985, så der ved administrationen af varmforsyningsloven lægges øget vægt på de samfundsøkonomiske fordele, der er knyttet til anvendelsen af indenlandske energiressourcer. I overensstemmelse hermed forudsættes det, at oliefyrede fjernvarmeværker og blokcentraler, der ligger i områder med naturgas eller lokale energiressourcer, ikke overgår til kulfyring, men anvender den lokale energi eller naturgas.

I gennem kommunernes og amternes varmeplanarbejde er der konstateret et ressourcemæssigt grundlag for, at en betydelig del af varmforsyningen kan baseres på indenlandske energiressourcer i form af naturgas, overskudsvarme, halm, affald, træflis, biogas m.v. Disse muligheder må ses i sammenhæng med folketingets beslutning om forbud mod halmafbrænding på markerne med udgangen af 1989 samt folketingets beslutning om at nedbringe nitratforureningen gennem krav om gødningsopbevaringsanlæg.

Kommuner og amter er som led i den generelle varmeplanlægning i færd med at afklare, hvor de lokale ressourcer bedst kan anvendes under hensyntagen til at opnå den samlet set bedste samfundsøkonomi i varmforsyningen. Jeg finder, at de hidtidige resultater for varmeplanlægningen vedrørende udnyttelsen af de lokale energiressourcer har været særdeles positive. I dag er der således allerede idriftsat 18 større halmvarmeværker, der samlet bruger ca. 100.000 t halm pr. år. Herudover er der godkendt 12 halmvarmeværker, hvor hovedparten forventes sat i drift i 1986. Der er etableret 5 større træ- og flisfyringsanlæg, og der er godkendt yderligere 9 anlæg, der forventes sat i drift i år.

Økonomien i større halm- og flisfyringsanlæg var således ved årets udgang så god, at jeg fandt det rigtigt at lade tilskuddet til disse anlæg bortfalde fra 1. januar 1986.

For så vidt angår affaldsområdet kan jeg oplyse, at der i dag er ca. 2,2 mill. t brændbart affald, hvoraf ca. 60 pct. i dag bliver udnyttet til varme i forbindelse med eksisterende affaldsforbrændingsanlæg. Det udnyttede varmeindhold svarer til ca. 325.000 t olie pr. år.

Også interessen for kombinerede vedvarende energianlæg er øget. I 1985 er der i Vester-Hjermitslev og Vester-Nebel idriftsat

[Energiministeren]

kombinerede anlæg, hvori der bl.a. indgår udnyttelse af biogas, halm, sol og vind. Yderligere et anlæg i Vegger er på vej. Ud over de biogasanlæg, der indgår i disse kombinerede anlæg, er der opført enkelte biogasanlæg som demonstrationsprojekter.

På baggrund af disse erfaringer vil biogasen normalt indgå i den langsigtede varmeplanlægning, det, der kaldes perspektivplanlægning, og det må forventes, at der vil blive etableret flere og større biogasanlæg. Jeg er af den opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt i den kommende tid at støtte etableringen af flere demonstrationsanlæg baseret på biogas under tilskudsordningerne til vedvarende energi. Det skal ikke mindst ses i lyset af, at der af miljømæssige årsager er god mening i at se NPO-spørgsmålet i sammenhæng med biogasproduktion baseret på kollektive opbevaringsanlæg for landbrugets naturgødning.

For at fremme den fremtidige udnyttelse af de vedvarende energikilder, herunder biogas, finder jeg det særdeles vigtigt fortsat at støtte forskning og produktudvikling. Siden 1977 er der hvert år gennem det fortløbende forskningsprogram ydet betydelige beløb til energiorienterede forskningsaktiviteter. Formålet har været at forbedre udnyttelsen af energiressourcer, dæmpe forbrugsvæksten samt på længere sigt åbne for flere valgmuligheder på energiområdet.

Disse forskningsprogrammer omfatter en bred vifte af forskellige aktiviteter, hvoraf de vedvarende energikilder i de senere år har indtaget en central placering. Jeg kan her f.eks. nævne forskning i geotermi, solvarmeanlæg, vindenergi, biomasse – her tænker jeg specielt på halm og overskudstrø – samt biogas. Hertil kommer forskning i forskellige støtteteknologier, der har til formål at forbedre udnyttelsen af de indenlandske energiressourcer som f.eks. lavtemperaturfjernvarme og kombinerede vedvarende energianlæg.

Jeg vil ikke her gå nærmere ind på den fremtidige anvendelse af forskningsmidlerne. Vi skal jo snart i folketingets energipolitiske udvalg have lejlighed til at drøfte netop disse ting.

Jeg skal herefter vende mig til spørgsmålet om finansiering af vedvarende energi. Som jeg tidligere her i folketinget har givet udtryk for, er vi i energiministeriet meget opmærksomme på de problemer af finansieringsmæs-

sig art, der kan opstå for kollektive varmforsyningsanlæg og for vedvarende energianlæg. Under førstebehandlingen af lovforslag nr. L 218 om indeksregulerede realkreditlån og lovforslaget om statstilskud til udnyttelse af vedvarende energikilder, som fandt sted her i folketinget den 9. maj 1985, havde vi lejlighed til en indgående drøftelse af de finansieringsmæssige forhold for vedvarende energianlæg. Som jeg gav udtryk for under den drøftelse, ville vi i energiministeriet overveje, hvilke initiativer der ville være hensigtsmæssige at tage med henblik på at løse dette vigtige spørgsmål.

Resultatet af dette foreligger i dag i form af en principredegørelse om mulighederne for at forbedre finansieringsvilkårene for samfundsøkonomisk attraktive kollektive varmforsyningsprojekter. Redegørelsen er udarbejdet af en arbejdsgruppe nedsat under energiministeriet. I arbejdsgruppen har finansministeriets budgetdepartement, indenrigsministeriet og boligministeriet været repræsenteret.

Der er i redegørelsen lagt særlig vægt på, at forbedringer af de finansieringsmæssige forhold kan bidrage til, at der sker en øget anvendelse af indenlandske energikilder og af vedvarende energi i varmforsyningen. Hermed kan der ikke blot lægges et grundlag for en billiggørelse af den enkeltes varmeregning, men der kan samtidig ske forbedringer af betalingsbalance og af miljø.

Jeg har kunnet konstatere en betydelig forhåndsinteresse for finansieringsredegørelsen, ikke mindst fra grupper, som beskæftiger sig med planlægning og gennemførelse af lokale vedvarende energiprojekter. Jeg kan endvidere oplyse, at redegørelsen efter sin fremkomst har været sendt ud til høring hos berørte organisationer og myndigheder. Jeg er glad for at kunne oplyse, at redegørelsens anbefalinger er blevet godt modtaget, og jeg ser det som et klart udtryk for, at der er en meget bred opbakning til at bidrage til løsninger.

Det er min opfattelse, at gennemførelsen af mange vedvarende energiprojekter og andre samfundsøkonomisk attraktive kollektive varmforsyningsprojekter i flere tilfælde er direkte beroende på, at der bliver tilvejebragt hensigtsmæssige finansieringsvilkår, og at der herunder også sker en billiggørelse af projekternes brugeromkostninger. Det er især af

[Energiministeren]

stor betydning i de første år efter, at de nye projekter er etableret, og det er af betydning efter større renoverings- og udbygningsprojekter på eksisterende anlæg.

Dette hænger sammen med, at virkeliggørelsen af varmeplanlægningen er vanskelig i de områder af landet, der ikke kan forsynes med naturgas eller overskudsvarme fra større sammenhængende forsyningsystemer. Det gælder særlig, hvor relativt store investeringer skal deles af et mindre antal brugere, og hvor omkostningerne for den enkelte derfor kan blive et problem. Dette forhold gør sig bl.a. gældende ved etablering af nye fjernvarmesystemer, f.eks. i forbindelse med halmudnyttelse, eller hvor etablerede fjernvarmesystemer står over for store renoverings-, omlægnings- eller udbygningsarbejder.

For større kombinerede vedvarende energianlægs vedkommende kan der desuden være en vis teknologisk usikkerhed forbundet med anlægsinvestering.

En nærmere analyse viser, at to vigtige forudsætninger skal være opfyldt for at sikre en hurtig og tilstrækkelig tilslutning til et nyt varmforsyningsanlæg.

For det første er det nødvendigt, at brugerne anser den nye opvarmningsform for brugerøkonomisk fordelagtig. For det andet er det nødvendigt, at den brugerøkonomiske fordel ved omstillingen er fordelt på acceptabel vis over anlæggets levetid. Er brugerfordelen samlet i den sidste del af investeringens levetid, mens omkostningerne i begyndelsen enten svarer til eller overstiger omkostningerne ved individuel oliefyring, vil merudgifterne i de første år afholde mange mulige brugere fra at tilslutte sig det kollektive varmforsyningsanlæg.

Det er min opfattelse, at de synspunkter og anbefalinger, som er indeholdt i finansieringsredegørelsen, udgør et velegnet udgangspunkt for at fastsætte regler, der kan bidrage til en forbedring af finansieringsvilkårene såvel for vedvarende energianlæg som for kollektive varmforsyningsanlæg i bred forstand.

Finansieringen med realkredit hører som bekendt under boligministerens ressort, og jeg kan oplyse, at boligministeriet i samarbejde med først og fremmest energiministeriet allerede har iværksat arbejdet med henblik på fremsættelse af lovforslag.

Jeg forventer, at nødvendige lovforslag til gennemførelse af finansieringsredegørelsens anbefalinger vil kunne forelægges her i folketinget snarest. Jeg kan derfor ikke i dag komme nærmere ind på mere tekniske detaljer vedrørende den konkrete udformning af reglerne, da overvejelserne om det netop foregår for tiden, men jeg skal her alene skitsere nogle hovedtræk af de kommende forslag til nye finansieringsregler, sådan som jeg ser dem i dag.

Der er to hovedelementer i finansieringsredegørelsens anbefalinger. Det ene hovedelement vedrører forbedrede muligheder for at finansiere energiprojekterne med nominelle realkreditlån. De forbedrede muligheder drejer sig bl.a. om forhøjelse af lånegrænser og forrentning og afvikling af lånene.

Det andet hovedelement vedrører finansiering af visse energianlæg med indekslån.

Jeg vil i den forbindelse nævne, at når jeg ikke mener, at der bør åbnes for en generel adgang til indeksfinansiering, så er årsagen, at denne finansieringsform medfører et provenutab for staten i form af mistet realrenteafgift. Dette mistede provenu er at sidestille med et indirekte tilskud, som i givet fald tilfalder den sektor, som finansieres med indekslån.

Regeringen kan imidlertid tilslutte sig, at der åbnes for indeksfinansiering af de samfundsøkonomisk attraktive kollektive varmforsyningsprojekter, hvor brugerøkonomien ikke kan sikres på anden måde. Det drejer sig om følgende kategorier af projekter:

- nye fjernvarmesystemer baseret på indenlandske energikilder og/eller vedvarende energikilder, herunder nye anlæg med fælles produktion af elektricitet og varme,
- omlægning af brændselsanvendelsen for eksisterende fjernvarmeværker til indenlandske energikilder og/eller vedvarende energi,
- renoveringer på eller udvidelser af eksisterende fjernvarmesystemer i forbindelse med omlægning til eller fortsat anvendelse af indenlandske energikilder og/eller vedvarende energikilder, herunder anlæg med fælles produktion af elektricitet og varme, og
- nye, lokale overskudsvarmeprojekter.

Sammenlignet med de nominelle låntyper resulterer indekslån i de laveste finansieringsomkostninger. Hertil kommer, at indekslån i starten altid har lavere ydelser end nominallån. Nominallånet karakteriseres altid

[Energiministeren]

ved en forholdsvis højere samlet ydelse, med mindre inflationen stiger markant; det gælder, selv om nominallånet udformes med en hensigtsmæssig ydelsesprofil over hele projektets levetid, f.eks. så der er indbygget en ordning for helt eller delvis stående lån samt refinansiering af begyndelsesperiodens renter. Indeksfinansieringen af de fornævnte projektyper vil efter omstændighederne kunne bidrage væsentligt til, at disse bliver virkeliggjort.

Jeg skal endvidere nævne, at spørgsmålet om, hvorvidt og i hvilket omfang det vil være muligt at inddrage kommunekreditten ved finansiering af den kollektive varmforsyning ud over, hvad der i dag er muligt, også vil blive inddraget i de videre overvejelser.

Et andet spørgsmål, der arbejdes med, angår indeksfinansiering af vindmølleanlæg. Behovet for indeksfinansiering af vindmølleanlæg er nok størst i de tilfælde, hvor vindmøller indgår som en del af et kombineret anlæg, og overvejelserne om indeksfinansiering er derfor i overvejende grad koncentreret om dette.

Til sidst vil jeg knytte nogle kommentarer til det betydelige olieprisfald, vi har konstateret gennem den seneste tid.

Såfremt det viser sig, at oliepriserne vil stabilisere sig på et væsentligt lavere niveau end hidtil forventet, vil det have betydelig indvirkning på hele energiområdet. Det afgørende spørgsmål vil være, hvorvidt markant lavere priser på importeret olie vil mindske incitamentet til at udvikle og sikre udnyttelsen af de vedvarende energikilder.

Det er min opfattelse, at det på nuværende tidspunkt er vanskeligt at vurdere, hvorvidt det konstaterede olieprisfald er udtryk for en varig tendens eller der kun er tale om et midlertidigt udsving. Derfor agter jeg selvfølgelig at følge udviklingen meget nøje. Jeg finder det tilrådeligt, at man på dette tidspunkt ikke drager forhastede konklusioner, men at vi afventer situationen, før vi i givet fald foretager nødvendige energipolitiske tilpasninger.

Det er min opfattelse, at det vil være meget uklogt at glemme de langsigtede perspektiver. Vi bør med uformindsket styrke fortsætte arbejdet med at stimulere viden og forskning på energiområdet, sådan at den vedvarende energi fortsat kan udvikles til gavn for alle.

Forhandling

Mette Groes (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for hans meget venlige og imødekommende redegørelse. Vi har måske hørt en del af det før, men det var rart at høre, at ministeren faktisk vil komme med et lovforslag om indeksfinansiering, for det er jo vort hovedærinde i dag, at vi skal have det, og det haster. Skal vi have nogen chance for at nå at færdigbehandle det, inden tinget tager på sommerferie, må det være os i hænde inden 15. marts 1986. Men det skulle også nok kunne lade sig gøre, for ministeren er jo ikke helt uforberedt på vort ønske om en sådan lov. De radikale har fremsat forslag om det to gange, vi har indarbejdet ideen i vores zone 4-forslag, og dertil kommer, at det i forbindelse med de drøftelser, vi havde med ministeren om de nye tilskudsregler til vedvarende energi, jo var en forudsætning, at der skulle komme en indekssordning.

Fra fabrikantforeninger, interesseorganisationer, landsbyenergifolk og planlæggere ved vi, at man ønsker at kunne benytte indeksfinansiering, fordi det kan klare startproblemerne, så det bliver lettere at få flere med fra begyndelsen, så projektet også af den grund bliver billigere, fordi denne finansieringsform giver producenten mulighed for at overskue situationen og planlægge produktionen på en helt anderledes rationel måde, end når han er afhængig af en usikker sejlads mellem forskellige tilskudsformer, og fordi det for planlæggerne er langt lettere at udnytte de vedvarende energikilder i energiplanlægningen, hvis indeksfinansieringen er en mulighed, end når usikkerheden råder. Særlig landsbyenergiprojekterne vil kunne drage nytte af denne finansieringsform.

Det skal understreges, at det er vor opfattelse, at der skal gives mulighed for rentestøtte. Det kan diskuteres, om den skal være tidsbegrænset som foreslået af miljøstyrelsen til fem år, og om der skal være tale om en differentiering mellem projekter, der har behov for rentestøtte, og dem, der ikke har det, men muligheden skal være til stede.

Naturligvis skal der arbejdes med, hvordan indeksfinansiering og almindelige tilskud kombineres bedst muligt.

Energiministeriet har i sin redegørelse for mulighederne for en forbedring af finansie-

[Mette Groes]

ringsvilkårene for samfundsøkonomisk attraktive kollektive varmforsyningsprojekter gennemgået en række forskellige løsningsmuligheder.

Med hensyn til indeksfinansiering konkluderer den, at følgende projektkategorier må anses for at være velegnede: nye varmforsyningssystemer baseret på indenlandske energikilder og/eller vedvarende energikilder, herunder nye anlæg med fælles produktion af elektricitet og varme, omlægning af brændselsanvendelse på eksisterende fjernvarmeværker til indenlandske energikilder og/eller vedvarende energi, renoveringer på eller udvidelser af eksisterende fjernvarmesystemer i forbindelse med omlægning til eller fortsat anvendelse af indenlandske energikilder og/eller vedvarende energi, herunder anlæg til fælles produktion af el og varme, og nye, lokale overskudsvarmeprojekter.

Efter min mening bør også fællesvindmøleanlægge – eller andre fælles anlæg baseret på en eller anden selskabsform – med.

Jeg ser i rapporten, at man har nogle tekniske overvejelser over, hvorvidt indeksfinansiering er velegnet i disse tilfælde, men vindmølleinteresserede er selv meget optaget af fordelene ved denne finansieringsform, og derfor synes jeg, de selv skal have muligheden for at vurdere, om det er noget for dem eller ej.

Vi synes, at man for nye anlæg udmærket kan konstruere et indeksslån, hvor ydelsen stiger i faste priser i takt med, at brugerne tilslutter sig, således som det er foreslået, og for etablerede værker anbefaler vi indeksserialån.

Ud over finansieringsproblemerne har vi for vedvarende energis vedkommende planlægningsproblemerne. Kun ét amt, Storstrømsamtet, er færdigt med sin varmeplanlægning. Der er gjort et særdeles godt stykke arbejde, og det er – hvad man bør lægge mærke til – lykkedes amtet at få kommunerne til at gå ind i en prioritering af brændselsanvendelsen, en prioritering, der nøje svarer til den beretning, energiudvalget afgav den 18. marts 1985, og hvori det hed:

Anvendelse af indenlandske energiressourcer skal have en særlig prioritet i varmeplanlægningen. Der skal lægges vægt på øget anvendelse af naturgas og lokale energiressourcer; kul skal kun anvendes i de dele af landet, hvor der ikke er mulighed for naturgas-

forsyning, eller hvor det på grund af utilstrækkelige mængder af halm eller andre indenlandske energiressourcer ikke er muligt at udnytte disse ressourcer på økonomisk fornuftig måde.

Jeg håber, at ministeren vil erindre sig dette, når oplægget skal behandles i ministeriet, og i det hele taget, når de andre amters planer kommer ind.

Men ellers er det sådan, at kun enkelte kommuner og amter tager initiativ til i væsentlig grad at basere deres energiplanlægning på vedvarende energi. Jeg er ikke i tvivl om, at det i mange tilfælde skyldes uvidenhed og mangel på arbejdskraft, nogle, der kan disse ting og kan give fornuftige råd. Efter min mening kunne ministeriet godt være en lille smule mere udfarende, af sig selv iværksætte forsøg, selv komme ud i kommuner og amter, vise dem, hvor mange muligheder der ligger i blot at kombinere brug af indenlandske ressourcer med eksisterende tilskudsformer, eller noget så enkelt som at anvende tilgængelig viden om, hvordan huse indrettes, så der spares på varmen.

Vi har endnu kun 2 landsbyenergi projekter. I »Nye varmemuligheder i mindre byer« udgivet af energistyrelsen i 1983 har ministeriet vist, at halm, træ, affald og biogas kan dække varmebehovet i samtlige landsbyer med under 1.000 indbyggere. Næsten 1.000 af dem ligger i område 4. Hvorfor tager ministeren ikke initiativ til, at flere landsbyer kommer i gang med landsbyenergiforsøg? Opgaven er så meget desto mere aktuel, som den går hånd i hånd med såvel de nye regler om forbud mod halmaffbrænding som lovgivningen om nitratbekæmpelse, og man ville kunne få god hjælp fra såvel de andre partier i folketinget som græsrodsorganisationerne.

Denne forespørgsel er rejst for at samle op, hvad der er af udestående problemer på området. Vi har lige fået nogle nye regler for tilskud til vedvarende energi. De er i princippet gode og fornuftige, men der er problemer med kommune- og 10-kilometergrænsen. Ministeren har netop redegjort for, hvordan man i en overgangsperiode frem til den 1. april vil behandle de ansøgninger, der kommer ind, på en lempelig måde. Det synes jeg er godt, men vi har jo fået en række henvendelser om, at der også på længere sigt vil være problemer, og det er især i de tyndtbe-

[Mette Groes]

folkede områder, hvor der er en god placering for en vindmølle, og hvor den sidste kunde, der skal til for at tilslutte sig, måske ligger lige præcis uden for 10-kilometergrænsen. Jeg er godt klar over, at det kan give nogle praktiske vanskeligheder, hvis man har en mulighed for dispensation, men sådanne dispensationsmuligheder findes jo andre steder i lovgivningen, og jeg tror, det ville kunne lade sig gøre at administrere den ved en tilpas fasthed.

Som afslutning på dette første indlæg skal jeg på vegne af socialdemokratiet, venstre, de konservative, CD, kristeligt folkeparti og de radikale fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til fortsat at styrke udbygningen af vedvarende energianlæg ved

- gennem energiforskningsprogrammet at sikre et erfaringsgrundlag og en teknologisk udvikling,
- at sikre, at der i varme- og elplanlægningen – under hensyntagen til de enkelte energikilders teknologiske og økonomiske stade – skabes grundlag for indplacering af vedvarende energianlæg,
- at fremsætte lovforslag til gennemførelse af forbedrede finansieringsforhold, herunder indeksfinansiering af vedvarende energianlæg, inden 15. marts 1986.

Tinget går herefter over til næste punkt på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Annelise Gotfredsen (KF):

Efter flertalsbeslutningen her i tinget om at se bort fra kernekraft i fremtidens energiplanlægning er overvejelserne om udviklingen af vedvarende energi blevet forstærket, og selv om en stor indsats af vedvarende energi ikke vil komme til at udgøre mere end en lille del af den samlede energiproduktion, er det i hvert fald med den nu kendte teknologi rimeligt løbende at overveje mulighederne og tilpasse lovgivningen efter de formulerede behov og yde støtte i fornødent omfang.

Der er allerede gjort væsentlige landvindinger. Anvendelsen af vedvarende energi er en tiltalende løsning. Det har ingen nogen sinde været i tvivl om. Det medfører miljøfordele og mindsker forureningen, som jo er den traditionelle energiproduktions store problem.

Ligesom under redegørelsesdebatten i januar må man nok sige, at den egentlige debat om den vedvarende energis størrelsesmæssige placering i energiplanlægningen næppe kan finde sted, før den grundlæggende forudsætning for udviklingen bliver fremlagt af ministeren ved forelæggelse af EP 86, men ønsket om en styrkelse af den vedvarende energi gør det rimeligt allerede nu at diskutere, under hvilke former dette kan finde sted, og der er også et hensyn at tage til producenterne, som har gjort meget for at udvikle og markedsføre den vedvarende energi. Det gælder både vindmøller, halm, flis og biogas osv.

Jeg kan tilslutte mig ministerens udtalelser, som er meget klare og vejledende. Det er rigtigt, at der allerede er truffet væsentlige foranstaltninger. Aftalen med elværkerne er tilfredsstillende. Den erfaring, der er til stede i elværkerne med hensyn til placering af større produktionsenheder, og den øvrige tilpasning til elproduktionen i større skala bør naturligvis gøre det rimeligt, at elværkerne tilgodeser behovet for større vindmøller. Det er også tilfredsstillende, at vindmøllerne ikke fremover vil blive spekulationsobjekter, men indgår i de lokale beboeres behov, hvor der har vist sig stor interesse.

Jeg kan da også bifalde ønsket om en ændring af afstandsgrænserne for lokale møller og ministerens imødekommenhed samt de indsatte overgangsregler, og det er da muligt, at man kan diskutere yderligere, om disse til fulde opfylder behovet.

I lyset af folketingets beslutning om forbud mod halmafbrænding på markerne inden udgangen af 1989 og nedbringelse af nitratforurening er det også tilfredsstillende, at der lægges vægt på øget anvendelse af halm og flis, som jo allerede i dag er så rentabel for større anlæg, at tilskuddet kan bortfalde. Når der er ønske om forbedrede finansieringsforhold for en række anlæg – og mulighederne har ministeren meget klart redegjort for, så dem skal jeg ikke gentage – hænger det sammen med, at disse anlæg ikke

[Annelise Gottfredsen]

altid er rentable, altså ikke altid er attråværdige for forbrugeren i forhold til andre, traditionelle energiformer, altså især olie, som det jo stadig er et energipolitisk mål at vi nedsætter forbruget af.

Man kommer derfor ikke uden om at overveje, i hvilken takt og med hvilken styrke der skal ydes støtte, altså også indeksfinansiering, som jo betyder et provenutab for det offentlige. Det er rigtigt, at den vedvarende energi, som ministeren siger det, skal styrkes til gavn for alle. Ingen kan vide, hvorledes olieprisen udvikler sig, men det bør naturligvis overvejes, i hvilket omfang man skal udnytte fordelene ved lave energipriser, dog uden at man glemmer de langsigtede perspektiver.

Jeg er enig i, at indeksfinansiering næppe bør være generel, men den er ønskværdig på de områder, som ministeren omtaler, såvel for halm, flis og biogas som for vindmøller. Der er mange tekniske detaljer om indeksfinansieringsoprettelse, og det kan vi jo diskutere i forbindelse med lovforslaget. Måske giver de lave energipriser – dvs. en svækket forbrugerfordel ved at skifte til vedvarende energi – os et pusterum til at forske og udvikle vor viden om den vedvarende energi, så vi undgår for mange anlæg, som vil være teknisk forældede og måske derfor økonomiske på et tidspunkt, hvor en endnu større udbygning er ønskværdig, således at vi igennem udbygget forskning kan stå rustede til at sætte ind, hvis en energikrise igen opstår.

Jeg mener, det er meget væsentligt at sætte ind med forskning og forsøgs- og demonstrationsprojekter og styrke samarbejdet med andre landes forskning. Der er også god grund til at støtte udforskningen af nye markeder i udviklingslandene for vindmøller, som må ske i de teknologisk udviklede områder, som på grund af de faldende oliepriser beklageligvis vil være mindre interesserede i de i dag kendte vindmøller.

Dagsordenen opfylder de betragtninger, som jeg har fremsat, og vi kan naturligvis som medforslagsstillere anbefale dette.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg vil allerførst gerne på venstres vegne sige tak til ministeren for det imødekommande svar på den forespørgsel, vi har stillet.

Jeg er glad for, at vi får denne lejlighed til at debattere dette meget vigtige emne, om end det sker på et noget andet økonomisk grundlag, hvad angår energipriserne, end vi tidligere har oplevet.

Jeg vil gerne klart understrege, at det efter venstres opfattelse er meget vigtigt for det første, at vi tilskynder til en fortsat udbygning og udvikling af de vedvarende energianlæg under hensyn til de enkelte energikilders teknologiske og økonomiske stade, og for det andet, at vi ikke blot i lyset af betalingsbalanceproblemerne og hermed altså også samfundsøkonomien, men også af miljømæssige, ressourcemæssige og selvforsyningsmæssige årsager er parate til at forbedre finansieringsvilkårene for visse af disse anlæg, sådan at det bliver mere attraktivt for forbrugerne at anvende hjemlige energiformer.

Historisk set har vi jo, som energiministeren var inde på, oplevet en udvikling, hvor vi ved hjælp af et kortvarigt igangsætningstilskud fra det offentlige har været i stand til at få en række energiformer til ikke bare at stå på egne ben, men oven i købet også at klare sig så godt, at de kunne hvile i sig selv uden offentlig støtte og alligevel være en god økonomisk forretning for brugerne.

Vindmølleområdet er i den henseende et godt eksempel på, hvordan man ikke bare har kunnet få statstilskuddet igen i form af sparet valuta, men også har fået opbygget en eksportindustri, der efter en opgørelse, jeg så for nylig, offentliggjort af Håndværksrådet, omfatter ikke mindre end 1½ pct. af vores samlede eksportindustri. Det er faktisk milliardbeløb, vi her taler om.

Tilsvarende kan vi sige om halmfyringsanlæg. Vi har vel i dag omkring 14.000 mindre såkaldte gårdanlæg, som er en økonomisk rimelig energiforsyning for mange landbrugs-ejendomme. Disse anlæg er i dag så veludviklede og effektive, at de kan stå på egne ben, for nu at bruge udtrykket igen, altså at de kan etableres på almindelige kommercielle vilkår uden offentlig støtte.

Efter nogle mindre vellykkede forsøg i Grenå og Svendborg har vi nu efterhånden også fået udviklet større halmfyringsanlæg, der klarer forsyningen af mindre provinsbyer som supplement til et eksisterende fjernvarmeanlæg. Også denne type anlæg er udviklet så meget, at den kan klare sig selv, i alt fald

[Svend Erik Hovmand]

med de oliepriser, vi hidtil har kalkuleret med.

Derimod har der ikke været økonomi i det, vi kunne kalde landsbyanlægget, medmindre man kunne basere sig på et i forvejen eksisterende fjernvarmenet. Efter venstres opfattelse er det vigtigt, at vi sikrer en fornuftig og miljørigtig anvendelse af de store mængder overskudshalm, som findes mange steder i landet, og efter beslutningen om forbud mod halmafabrikering inden 1990 er det endnu mere nødvendigt at sætte gang i netop denne udvikling. Derfor finder vi, der er et rimeligt grundlag for at gennemføre forbedrede finansieringsformer, herunder også indeksfinansieringsordninger, for visse typer af anlæg.

Jeg har her peget på halmen som et eksempel, og jeg har gjort det, fordi vi her er på et område, der har optaget den offentlige debat temmelig meget, ikke alene ud fra et miljømæssigt synspunkt, men også ud fra et mere overordnet ressourcemæssigt synspunkt. Tallene er jo også interessante. Når man f.eks. får opgjort, at der i området øst for Store Bælt findes lige så meget overskudshalm, som der er behov for energimæssigt til opvarmning af samtlige landsbyer og enligt beliggende huse i samme område, må det give stof til eftertanke. Under en samfundsøkonomisk synsvinkel ville det være overordentlig hensigtsmæssigt, hvis man kunne nyttiggøre disse store ressourcer på bekostning af importeret og dyrt, valutakrævende brændstof.

Men jeg har kun villet nævne halmen som et eksempel. Jeg kunne lige så godt have nævnt træflis, og jeg kunne føje biogas til, selv om vi her er på lidt mere usikker grund, når det drejer sig om den teknologiske udvikling og det økonomiske udbytte.

I venstre er vi imidlertid meget optaget af at se på alle relevante energiformer. Der gøres desuden overvejelser, også i andre ministerier, om ethanol og methanol, og der er andre former, som overvejes forskellige steder. Vi er absolut åbne over for disse vurderinger, naturligvis i lyset af de relevante økonomiske hensyn, som sådanne forsøg må baseres på.

Jeg vil endelig pege på de helt store anlæg. Her har vi jo netop fået gennemført ændrede regler for de store vindmølleparker. Vi har fået en anden organisering, som jeg sy-

nes er tiltalende. Vi har fået gennemført nogle regler også for finansieringen, som jeg tror har fundet almindelig anerkendelse. Og så har vi sikret et godt samarbejde med elbranchen.

Også overskudsressourcer anvendes i dag som supplement til fremstilling af elektricitet, og jeg venter mig faktisk meget af disse nydannelser, ikke mindst set i lyset af de mange nye tiltag, der sker på elområdet i disse år. Hele diskussionen om dobbelttarif eller billigere elektricitet i nattetimerne, afbrydelig elvarme osv. er jo ting, som er overordentlig interessante.

Jeg tror, at vi i langt højere grad med fordel vil kunne anvende det distributionsnet, som jo allerede findes i dag inden for elområdet med forbindelse til enhver husstand i landet, og at vi vil kunne anvende det bedre, end tilfældet har været hidtil, hvis vi tænker os godt om. Det kan godt være, at vi skal hjælpe lidt til ved f.eks. at begrænse afgifter i nattetimerne for at tage toppen af belastningskurven og mindske behovet for udbygning af de store kraftværker, men hvis vi kan gøre det og samtidig sikre elsektorens anvendelse af vedvarende energi, opnår vi også betydelige økonomiske og miljømæssige fordele på dette område.

Lad mig afslutningsvis sige, at energiprifaldet måske giver en vis afdæmpning i spørgsmålet om anvendelse af vedvarende energi, men lad os fortsætte med udvikling og forskning for at sikre det bedst mulige beredskab på dette meget vigtige område.

Riishøj (SF):

Der har i de seneste dage været talt meget om problemerne for naturgasprojektet. SF bidrager gerne til at skabe ro om naturgasprojektet og endnu en gang imødegå den hetz, der er imod naturgasprojektet, som jo er bragt i særlig store vanskeligheder lige nu, men fundamentalt set er problemerne de samme for vedvarende energi. Problemerne er de samme for det brændsel, der bygger på indenlandske energikilder, og som naturligvis rammes, i det øjeblik det importerede brændsel falder med 50 pct. i pris, det, vi er vidne til i øjeblikket. Derfor er der grund til ud over at skabe ro om naturgasprojektet også at skabe ro om vedvarende energi og skabe stabile forhold for sektoren på lang sigt.

[Riishøj]

Vedvarende energi-sektoren er jo karakteriseret ved, at der bliver sagt mange smukke ord, men beklageligvis forholder det sig sådan, at det bliver ved ordene. Jeg synes nok, at den dagsorden, som vi har hørt læst op, i hvert fald på de to første punkter, når det gælder de generelle ting, simpelt hen er mundsvejr. Det er igen ord, det er gyldne løfter, som ikke har noget egentligt indhold, ikke har noget forpligtende, ikke har noget operativt. Man kunne lige så godt på disse to punkter sige, at torsdag kommer efter onsdag, sådan som vi hørte den radikale ordfører sige i en debat sidste år.

Til gengæld er vi glade for, at der kommer en passage ind om indeksfinansiering, men vi så meget gerne, at det klart blev udtalt, at der skal indgå en rentestøtteordning i den form, som er mest hensigtsmæssig; naturligvis burde der stå, at der skal indeholdes en rentestøtteordning.

I øvrigt har den kraftigt dalende inflation medført, at hele problemstillingen i forbindelse med indeksfinansiering er ganske anderledes end dengang, da vi havde en inflationsrate på 10-15 pct. om året, og det bør der også tages højde for i den kommende lovgivning.

Om vindmøllesektoren kan det siges, at der i de seneste måneder er skabt meget stor usikkerhed i branchen, den branche, som har været karakteriseret ved det, man har kaldt et eksporteventyr, et eventyr, som ikke blot kan trues af de amerikanske skatteregler, som ændres, men også kan trues, dersom det danske marked skrider under møllerne. Der har vi set ministeren komme med diverse udkast og skrivelser, som af gode grunde har skabt frygt for, at det vindmølleeventyr kan standses, og for, at adskillige producenter vil flygte fra Danmark.

Vi har naturligvis intet imod, at man efter aftale med elværkerne får elværkerne til at bygge store vindmøller, men det skal naturligvis ikke blokere for andre initiativer, og det, vi har været vidne til, er netop, at vindmøllebranchen af gode grunde kan frygte, at det, vi får nu, er et elværkssektormonopol på vindmølleudbygningen, altså at en sektor, som i øvrigt ikke har givet særlig positive meldinger om vedvarende energi generelt, får et reelt monopol.

De sidste skud på stammen ud over, at man genindfører stavnsbåndreglen inden for

vindmølleområdet, først 5-kilometergrænsen og nu 10-kilometergrænsen, det, der blev afskaffet sidste år i forbindelse med aftalen mellem Danske Elværkers Forening og danske vindkraftværker, er, at der også er skabt usikkerhed med hensyn til afgiftsrefusionen til ikke lokalt baserede møller. Vi mener ikke, at det på den dystre baggrund, jeg skitserede i indledningen, er tiden til at skabe usikkerhed, til at begrænse de »fordele«, der er forbundet med udbygningen med vindmøller; og jeg håber, at den debat kan skabe klarhed dels om ministerens parlamentariske grundlag for at indføre så snævre, lokalt baserede regler, som der er tale om her, dels om, hvorvidt der er parlamentarisk dækning for overhovedet at ændre elafgiftsrefusionsreglerne. Det er der rygter om, og det har naturligvis bidraget til at skabe usikkerhed.

For biogassen mener vi der er behov for en meget kraftig ekstra støtte i en periode, hvor vi har vedtaget NPO-redegørelsen, men hvor vi altså ikke er særlig langt fremme med hensyn til udbygningen af biogasanlæg, specielt kollektivt baserede biogasanlæg.

Vi mener derfor, det ville være rimeligt at forhøje støttesatsen fra 30 til 50 pct. i betragtning af, at driftsomkostningerne for biogassen er ekstraordinært høje, og i betragtning af, at de miljømæssige og de eksportmæssige gevinster ved biogassen måske – i hvert fald når det angår eksporten – kan udvikle sig til, at biogassen kan blive en ny form for vindmølleeventyr, hvis vi kender vores besøgstid. Men det kræver en forhøjelse af tilskudssatsen, og vi mener, det vil være rimeligt ikke mindst på baggrund af den alvorlige situation generelt for det indenlandske brændsel at forhøje tilskudssatsen fra 30 pct. til 50 pct.

Når det gælder halmen, er vi naturligvis tilhængere af, at man anvender halmen. Spørgsmålet er: hvordan? Jeg har indtryk af, at det er ministerens opfattelse, at halmen også skal begrænses i de naturgasfyrede områder, og at man kan anvende halmen i de store eksisterende kraftværker. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der er belæg for den opfattelse, og om der i betragtning af, at halmafbrænding skal standse i 1990, fra ministerens side foreligger en egentlig handlingsplan, der sikrer, at vi ikke i 1990, sådan som det kan se ud til med hensyn til biogassen, stadig står med store overskudsmæng-

[Riishøj]

der, mængder, som altså ikke kan bruges i halmfyr, og som man altså til den tid måske slet ikke ved hvad man skal anvende til. Har man en egentlig handlingsplan, når halmafbrændingsforbuddet træder i kraft?

Jeg mener også, de meget store afgiftssatser er et problem for den vedvarende energi. Vi mener, det vil være rimeligt på den dystre baggrund, vi har også for vedvarende energi, at nedsætte afgifterne for systemgodkendelse, og vi foreslår, at det passende kunne være en halvering, sådan at 100.000 kr. erstattes med 50.000 kr., og at man stadig væk har en mulighed for at få tilskud.

Endelig savner vi både i dagsordenen og i ministerens redegørelse nogle visioner for energiforskningen. I den dagsorden, vi har fået præsenteret, står der ikke noget om, at man skal lægge større vægt på vedvarende energiforskning. Det er i den samlede målestok beskedne midler, der anvendes, og på et område som tekniske elbesparelser er det jo meget lidt. Af den opgørelse, vi fik i energiudvalget over anvendelsen af energiforskningsmidlerne, fremgår det, at kun 3-10 pct. af forskningen vedrører elbesparelser, og hvis det er det, vi definerer som tekniske elbesparelser, er procenten helt nede omkring de 3. Det er en alt for lille del, og det hænger ikke desto mindre meget nøje sammen med vilkårene for vedvarende energi.

Vi mener, der er behov for, at vedvarende energi indgår centralt i den kommende energiplanlægning, og at den indgår overordentlig centralt i EP 86, som skal drøftes senere på året, og vi så gerne, at den dagsorden, der kunne vedtages i dag, var væsentlig mere operativ og væsentlig mere forpligtende end den meget vattede dagsorden, som vi er blevet præsenteret for. Vi synes ikke, det klæder, at man er så stærkt optaget af naturgasprojektet, af gode grunde, men til gengæld på baggrund af den internationale energisituation ikke kan strække sig længere end til at sige, at der skal vedtages en indeksreform, uden at præcisere, at det er med rentestøtte, og uden at man siger noget som helst om f.eks. afregningsreglerne for biogassen og støttesatserne for biogassen.

På den baggrund vil jeg på vegne af socialistisk folkeparti og venstresocialisterne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til i den fremtidige energiplanlægning at opprioritere vedvarende energi gennem følgende foranstaltninger:

- fremsættelse senest den 15. marts 1986 af lovforslag om indeksfinansiering af vedvarende energianlæg med en rentetilskudsordning,

- fortsat ydelse af fuld afgiftsrefusion for el produceret fra anlæg baseret på vind og biogas,

- forbedring af elafregningsreglerne for anlæg baseret på gas; herunder biogas, samt forhøjelse af tilskudsprocenten for biogasanlæg til 50 pct.,

- forhøjelse af forskningsmidlerne til vedvarende energi og til projekter inden for tekniske elbesparelser og

- halvering af afgifterne for systemgodkendelse af vedvarende energianlæg.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal sige lidt om tre hovedpunkter. For det første et par historiske betragtninger om cirkulæret, for det andet noget om de dagsordensforslag, der er fremsat i dag, altså det nutidige, og for det tredje noget om det fremtidige.

Hvad angår cirkulæret, tror jeg, det var en god ting, at vi fik det cirkulære, som både ministeren og andre har været inde på det. Det er klart, at der er nogle detaljer, man kunne gøre på en anden måde, og det er også klart, at der altid vil være nogle, der føler, det er uretfærdigt, når man vælger en grænse. Ved 10 km afskærer man 11 km, og uanset hvilken grænse i et hvilket som helst system man har, vil der være nogle, der ligger lige på den anden side. Det kan man ikke gøre noget ved, hvis man overhovedet vil foretage afgrænsninger, og det mener vi var nødvendigt her.

Vi mener, det er rigtigt, at vindmølleparkeerne nu overtages af elselskaberne, men vi lægger også vægt på, at man får en samlet planlægning for hele udbygningen af vind-

[Lone Dybkjær]

mølleparker, og det fører mig til den næste ting, som jeg vil tage op, nemlig dagsordenen. Her vil jeg tage punktet om indplaceringen, altså punkt 2, først, fordi det hænger sammen med spørgsmålet om vindmølleparkerne.

Vi har her i den aftale, der er lavet, knyttet vindmøllen til specielt elforsyningssystemet, og jeg synes, det er godt, at vi her i dagsordenen siger, at der både i varme- og i elplanlægningen skabes grundlag for indplacering af vedvarende energianlæg, fordi vi, når vi diskuterer disse ting, støder på nogle problemer i forbindelse med den overordnede struktur på energiområdet, sådan som jeg også var inde på det, da vi havde drøftelsen af ministerens energipolitiske redegørelse.

Der er ikke nødvendigvis nogen sammenhæng mellem elsystemet og varmesystemet. Jeg ved godt, at en sådan forsøges skabt i energiministeriet, men der er ikke rigtig nogen automatik i selve strukturen, der gør, at elstrukturen og varmestrukturen hænger sammen, og da vi skulle drøfte spørgsmålet om udbygning af vindmølleparker, var det derfor nødvendigt at hæfte det udelukkende på elstrukturen for at få gang i udviklingen. Jeg tror også, vi er nødt til at sige, at skal man have den fulde udnyttelse af vindmølleparkerne, er det nok nødvendigt at koble det sammen med både varme- og elplanlægning, og jeg skal derfor opfordre ministeren til at tage disse aspekter med ind, også når vi drøfter spørgsmålet om vindmølleparker, sådan at vi sikrer den mest hensigtsmæssige udnyttelse af den vedvarende energi som helhed. Det har ikke noget at gøre med at sætte spørgsmålstejn ved den aftale, der er truffet; det må blot siges, at der faktisk er nogle overordnede strukturproblemer, som ikke løser sig helt af sig selv blot ved, at vi lader elselskaberne overtage vindmølleudbygningen.

Så er der det andet punkt, nemlig spørgsmålet om forskning og udvikling, og her er det da rigtigt, som ordføreren for SF, hr. Riishøj, var inde på, at det ikke siger så meget. På den anden side ved hr. Riishøj jo også, at energiudvalget skal have en drøftelse om energiforskningsmidlerne, og tanken med den drøftelse er netop at foretage en prioritering. Da vil vi jo så klart kunne se, at der vil være et flertal – går jeg ud fra – for en højere satsning på netop den vedvarende energi,

men jeg mener, det vil være at foruuddiskontere denne drøftelse at tage den op her i dag, når vi netop har afsat et heldagsmøde til den.

Det, som jeg synes er det vigtigste i forbindelse med dagsordenen, er, at vi nu sikrer, at der bliver fremlagt en finansieringsreform med indeksfinansiering for vedvarende energi, og at det sker inden 15. marts, således at vi er sikre på, at der vil være tid til en forsvarlig behandling af forslaget, og sådan at vi er sikre på, at vi kan nå at vedtage det inden sommerferien.

Det radikale venstres holdning fremgår af historien, for vi har jo tidligere to gange fremsat forslag om indeksfinansiering, i øvrigt også med en rentestøtteordning, og det vil naturligvis være de betragtninger, som vi fremlagde i disse forslag, der vil indgå i vores overvejelser over det forslag, som ministeren vil fremsætte.

Så vil jeg godt til hr. Riishøj sige, at jeg er ked af, at han er med til at sprede uro om hele sagen vedrørende den vedvarende energi med spørgsmålet om, hvorvidt der skal være elafgiftsrefusion eller ej. Hr. Riishøj bidrager faktisk til at skabe usikkerhed, om end han foregiver, at det er det modsatte, han vil.

Der har ikke været nogen planer om, at der ikke skulle være elafgiftsfritagelse f.eks. for lokale vindmøller; derimod er det rigtigt, at der i det cirkulære, der er udsendt – og det fremgik også klart af energiministerens tale – ligger den klare hensigt, at man ikke ønsker spekulation inden for området vedvarende energi. Det skal altså ikke være sådan, at fordi der kommer en elafgiftsfritagelse og nogle skattemæssige fradrag, kan man sikre en spekulation inden for dette område. Det er ikke noget, som vi, der har stået som fortalere for den vedvarende energi, har ønsket. Vi mener ikke, at man bør give statstilskud under den ene eller den anden form til den form for spekulation. Vi har villet udvikle vedvarende energi-området, men ikke skabe spekulation, og når der derfor tales om fuld afgift, synes jeg ikke, det er rimeligt, at alle, der ønsker at lave noget inden for dette område, kan spekulere i denne elafgift. Det er jo det, der virkelig spiller en rolle, når man skal overveje økonomien i forbindelse med den vedvarende energi.

[Lone Dybkjær]

Jeg synes, vi skulle prøve at stoppe den diskussion, for den spreder kun uro i systemet.

Når det så drejer sig om det fremtidige, undrede det mig lidt, at energiministeren ikke ofrede flere ord på hele spørgsmålet om den fremtidige udvikling af den vedvarende energi i relation til olieprisen. Jeg er blevet gjort opmærksom på en udtalelse af mig selv i Jyllands-Posten i går, hvor jeg siger, at spørgsmålet er, hvor meget vi tør satse på den vedvarende energi i en tid, hvor priserne er uberegnelige, og det mener jeg er et relevant spørgsmål at stille, men jeg synes også, det vil være rigtigt at sige, at min tilføjelse er, at vi mener, at man fortsat skal satse på den vedvarende energi, selv om der i en periode er lavere energipriser. Det vil jeg godt komme ind på.

Jeg mener, det er nødvendigt – derfor glæder det mig også, at energiministeren har fremsat det synspunkt – at vi kigger langsigtet på dette område. Der er ingen af os, der ved, hvordan oliepriserne vil udvikle sig, og den vedvarende energi skal ikke blot ses i relation til oliepriserne. Den vedvarende energi har selvstændige værdier, og en af dem er naturligvis, at den skaber et mindre forbrug af de ikke-fornybare energiressourcer, en anden, at det klart er miljømæssigt fordelagtigt, hvis vi anvender den vedvarende energi, og det ganske uafhængigt af, hvilket prisniveau de ikke-fornybare energier befinder sig på. Derfor skal vedvarende energi ikke kun ses i relation til olieprisen.

Det andet, som jeg synes vi må tage op her, er sådan set det, der lå som baggrund for mine udtalelser, nemlig hvordan vi så anvender de penge, vi har afsat til vedvarende energi, når vi tager hensyn til, at oliepriserne er faldende, for det kan godt være, at der ikke automatisk er det samme træk på de bevillinger, vi har afsat, som der ville være, hvis oliepriserne gik i vejret. Derfor må vi vurdere, om vi skal gøre en særlig indsats, når det drejer sig om fremme af den vedvarende energi, og derfor er jeg også tilfreds med, at der står, at det er på både forsknings- og udviklingsområdet, vi skal satse.

Jeg mener, vi bør overveje, om vi i højere grad skal give penge til forskellige demonstrationsanlæg, hvad enten det er landsbyanlæg, energiøkonomiske enkeltprojekter eller andet – altså foretage en vurdering af, om vi

skal fordele de 110 mill. kr. på en anden måde, end vi måske forestillede os, da oliepriserne var noget højere, end de er i dag. Det er det ene, jeg synes vi bør vurdere.

Det andet, jeg synes vi bør vurdere, er, om vi skal satse øgede midler på informationsvirksomheden. Og for at der ikke skal være nogen misforståelse i det, jeg er citeret for i Jyllands-Posten, vil jeg understrege, at efter min opfattelse er det ikke meningen, at vi skal anvende mindre på den vedvarende energis område, men at vi skal vurdere, hvordan vi anvender de midler, vi har, mest fornuftigt, og hvordan vi kan gøre den optimale indsats på dette område, når vi tager hensyn til, at vedvarende energi har en anden betydning end blot den forsyningsmæssige, at den også har en miljømæssig betydning for landet som helhed.

Min opfordring skal altså være, dels at vi i forbindelse med indeksfinansiering sikrer bedre vilkår for den vedvarende energi, dels at vi overvejer, hvordan de penge, der nu engang er afsat på finansloven, og som jeg da godt kender nogle der vil være interesserede i ikke bliver brugt, kan bruges mest hensigtsmæssigt, sådan at vi sikrer den langsigtede planlægning på området vedvarende energi.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Jeg bemærkede, at fru Lone Dybkjær brugte vendingen, at hun ikke havde noget imod, at vindmølleudbygningen overtages af elselskaberne. Denne formulering er jeg ikke tryk ved.

Jeg vil godt spørge fru Lone Dybkjær, om hendes udtalelse skal forstås sådan, at de radikale har accepteret dels 10-kilometergrænsen, dels at andelshavere i en mølle – hvad enten det er på andelsbasis eller på I/S-basis – der bor mere end 10 km fra møllen, ikke kan få afgiftsrefusion, ud over at de ikke kan få statsstøtte. Jeg vil godt spørge, hvordan fru Lone Dybkjær ser på dansk vindmølleindustri fremtid på den baggrund.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

For at der ikke skal være nogen tvivl, så har vi accepteret det cirkulære, der foreligger

[Lone Dybkjær]

på dette område, og som flere ordførere har været inde på. Vi mener, der var ting, der kunne have været ændret i det, men på en eller anden måde skal der sættes nogle afgrænsninger. Det er den ene side.

Den anden side er, at vi synes, det er rigtigt, ikke at vindmølleudbygningen – jeg udtrykte mig ukorrekt – men at vindmølleparkudbygningen nu overtages af elselskaberne. Det gør vi af mange grunde, men et meget væsentligt motiv for os er, at hvis ikke disse vindmølleparker, som i 1985 havde klar spekulationskarakter – det ved hr. Riishøj også udmærket – blev overtaget af elselskaberne, ville de trække så hårdt på statsbevillingerne, at vi kunne risikere, at der ikke blev plads til andre vedvarende energianlæg, inklusive lokale vindmøller.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Det svar skabte jo nogen klarhed. Jeg vil understrege, at vi ikke har haft noget imod, at elsektoren engagerer sig i vindmølleparker. Vi er bare imod, at den får et monopol, og ved, at man afskaffer afgiftsrefusion og derudover også afskaffer statstilskuddene totalt, vil elværkerne naturligvis få et monopol. Så bliver det ikke svært at få de anvendte penge til vedvarende energi ned under de 110 mill. kr.

Så bruger fru Lone Dybkjær ordet spekulation. Jeg ved ikke, om det er den groveste spekulation at anbringe sine penge i vedvarende energi i stedet for at anbringe dem i bankerne, i værdipapirer osv. Jeg synes nok, at fru Lone Dybkjær generaliserer med hensyn til folks interesse i at anbringe penge i vindmølleparker.

Det er klart, at der trænges til en udligning af rentabiliteten i henholdsvis andelsselskabs- og I/S-projekter, men vi har intet imod, at man får et godt afkast af at anbringe penge aktivt i vedvarende energi i stedet for at anbringe dem passivt.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Spørgsmålet om andelshavere osv. er jo noget af det, vi løser ved indeksfinansiering. Jeg har heller ikke noget imod et godt afkast inden for vindmøller, men jeg har noget

imod, at staten yder tilskud til spekulation herindenfor, for ikke blot er der det almindelige fradrag, som alle mennesker kan få, hvis de har et rentefradrag, men der er også et direkte eller indirekte tilskud fra staten ved elafgiften og ved, at man får statstilskuddet med de 15 pct. Det er vi ikke tilhængere af, når det drejer sig om spekulation.

Birgith Mogensen (CD):

Den overordnede målsætning må stadig væk være, at Danmark til enhver tid er forsynings sikret med hensyn til den flerstrengede energimængde, der er forudsætningen for, at vore samfundsfunktioner, inklusive produktionen, kan fungere optimalt.

Men samfundsøkonomisk og miljøtænkt er det bestemt ikke ligegyldigt, hvilke former for energi vi satser mest på.

Desværre har et folketingsflertal sørget for, at den billigste og mest miljøvenlige energikilde, nemlig kernekraft, foreløbig er fjernet fra vort flerstrengede energiinstrument. Bl.a. derfor er forbruget af antimiljøproduktet kul blevet mangedoblet inden for den sidste halve snes år. Denne kendsgerning sammen med indførelsen af naturgas har reduceret olieforbruget, og det var jo også til sigtet.

Men vil denne energipolitiske linje kunne opretholdes, hvis olieprisen fortsat falder? Her må jeg sætte et spørgsmålstejn og gå over til det egentlige emne: udnyttelse af vedvarende energikilder og behovet for forbedrede finansieringsbetingelser for vedvarende energianlæg.

Naturligvis skal vi udnytte de vedvarende energikilder, som på kortere eller længere sigt kan betale sig, herunder også miljøtænkt. Men CD må tilstå, at vi ikke ønsker vedvarende energiformer pacet frem på en kunstig og hasarderet måde. Vi mener ikke, at det drejer sig om hurtigst muligt at begå fejlinvesteringer på statens regning. Vi mener heller ikke, at spekulanter skal kunne etablere biogas- og vindmøllevirksomheder ved hjælp af store offentlige tilskud eller andre støtteforanstaltninger. Vi ønsker derimod bedre støtteforanstaltninger til forskning og pilotprojekter. Vi tror som sagt, at en forcering af egentlig vedvarende energiproduktion kan give et klækkeligt og unødvendigt økonomisk

[Birgith Mogensen]

bagslag, hvis projekterne ikke forlods er virkeligt godt belyst og gennemarbejdet.

Nye vindkraftregler og aftaler med Elsam, Elkraft og Danske Elværkers Forening hilser vi velkommen. Ligeledes er CD tilfreds med, at bevillingen til etablering af vindkraftanlæg er fordoblet i 1986. Vi tror på, at biogas i visse egne af landet har sin berettigelse, bl.a. fordi denne energiform samtidig delvis løser nogle gødningsmiljøproblemer.

Træflis og halm har vist sig teknisk og økonomisk brugbare som brændselsenheder, men vi bør dog erindre os, at halmfyring kun er rentabel på grund af afgiftsfritagelsen.

I det hele taget er det CDs opfattelse, at vi ikke må overvurdere den ret begrænsede andel af vort samlede energiforbrug, der realistisk tænkt kan hentes hjem på vedvarende energikilder.

OOA samt OVE og nogle politiske partier taler om vedvarende energi, som om det er en religion, og venter, at den snart kan dække størsteparten af landets energiforbrug.

Realiteten pr. dags dato er, at ca. 3 pct. af vores energiforbrug dækkes af vedvarende energi. Omtrent 2 pct. hidrører fra affaldsforbrænding, og ca. ½ pct. kommer fra vindmøllekraftanlæg. Det vil sige, at biogas, træflis, halm, sol etc. dækker godt 0,5 pct. af vores totale energiforbrug.

Selvfølgelig kan nævnte energikvota gøres større, men det må ikke ske for enhver pris. Personlig tror jeg, at energistyring og -bespargende tiltag kan give et langt større plus. Alligevel går CD ind for delvis indeksfinansiering af de vedvarende energikilder, som har vist positive samfundstendenser.

Men som tidligere antydet anbefaler CD en besindig forskning og udvikling på hele den vedvarende energis område. Bl.a. kan olieprisfaldet blæse alle tidligere energiplaner og -prognoser omkuld. Vi får se.

Tinning (VS):

Fru Birgith Mogensen fremsatte her til sidst en påstand, som er nævnt af mange andre ved adskillige lejligheder, nemlig at den samlede produktion fra de vedvarende energianlæg i dag udgør ca. 3 pct. af det samlede brændselsforbrug i Danmark, og det er jo ikke rigtigt. Det er i hvert fald kun rigtigt, hvis man udvider begrebet vedvarende energi til noget helt vanvittigt. Det er rigtigt, hvis

man påstår, at det at brænde affald af i et affaldsforbrændingsanlæg er vedvarende energi, og det er rigtigt, hvis man påstår, at varmepumpeanlæg også er vedvarende energi. Ingen af delene er rigtigt, og derfor er det ikke 3 pct., men noget i retning af 0,7 pct. af det samlede brændselsforbrug, som kan dækkes af de vedvarende energianlæg, vi har i dag. Det er selvfølgelig vigtigt at få dette slået fast, for det siger noget om, at udgangspunktet faktisk er langt dårligere end det, der normalt tales om.

Andre har talt om eventyret omkring vindkraften. Det skal jeg ikke gøre meget mere ud af. Det er klart, som formentlig alle ordførere ved, at der foreligger nogle muligheder, specielt hvad angår solvarmen og biogassen, som burde styrkes afgørende, også for at nå længere end til de nævnte 0,7 pct. Derfor syntes vi også, det var en god idé med forespørgselsdebatten i dag, hvor ministeren kunne fortælle, hvad regeringen vil gøre for at styrke udbredelsen af den vedvarende energi fremover.

Så meget mere skuffende er det selvfølgelig at opleve, at det, der kommer ud af det, vel stort set er tre pinde ikke noget rørt op med en smule ingenting.

Jeg vil i hvert fald godt stille to spørgsmål til fru Mette Groes, fru Annelise Gotfredsen, hr. Svend Erik Hovmand, fru Lone Dybkjær, fru Birgith Mogensen og hr. Steffensen og et enkelt til energiministeren.

Det første spørgsmål til rækken af ordførere, der står bag dette dagsordensforslag, lyder: når der gennem energiforskningsprogrammet skal sikres et erfaringsgrundlag og en teknologisk udvikling, er der så nogen af de nævnte ordførere, der kan give mig et eksempel på et energiforskningsprogram, som ikke sikrer et erfaringsgrundlag og en teknologisk udvikling? Sagt på en anden måde: står der noget? I bekræftende fald: hvad står der?

Så vidt jeg kan se, står der, at der skal laves noget energiforskning, og at det skal sikre nogle erfaringer og noget udvikling af teknologien. Jeg har meget vanskeligt ved at forstå, hvad det betyder, og hvad det er for en styrkelse af den vedvarende energi, der ligger i det. Jeg synes, det er vigtigt, fordi der tilsyneladende er så bred enighed om det, at få at vide, om der er nogen, der kan forklare, hvad der overhovedet står. Der er selvfølge-

[Tinning]

lig den mulighed, at der ikke står noget som helst, og det er egentlig mit umiddelbare indtryk, men så synes jeg man skulle have sparet bureaukratiet for at trykke det og simpelt hen have sprunget det over.

Så står der i den næste pind, at man skal sikre, at der i varme- og elplanlægningen under hensyntagen til de enkelte energikilders teknologiske og økonomiske stade skabes grundlag for indplacering af vedvarende energianlæg.

Jeg vil godt spørge de samme seks ordførere – fru Lone Dybkjær var lidt inde på det, det hørte jeg godt, men det blev jeg nu ikke meget klogere af –: hvad nyt er der i det? Hvis vi går tilbage til sidste tirsdag og tænker på, om man dengang var indstillet på at sikre, at der i varme- og elplanlægningen osv. osv., som der står her, må situationen have været en anden. Hvad nyt er der i det her? Hvad er det, der sker, når vi vedtager denne pind? Hvad er det, der kommer til at ske ude i den virkelige verden, når vi nu skal til at sikre, at der under hensyntagen til det ene og det andet skabes grundlag for indplacering af vedvarende energianlæg? Jeg kan ikke se andet, end at dette kunne man have skrevet i tirsdags og sidste år, for her står der nemlig heller ikke noget. Men jeg vil selvfølgelig gerne være klogere.

Det sidste spørgsmål er så til energiministeren, for hvis det nu er sådan, at $\frac{2}{3}$ af dagsordenen i virkeligheden ikke rummer noget som helst, så kunne den egentlige grund være den sidste pind, der går ud på, at der skal fremsættes lovforslag til gennemførelse af forbedrede finansieringsforhold, herunder indeksfinansiering af vedvarende energianlæg, inden 15. marts 1986.

Er det sådan, at energiministeren nu er blevet presset op ad væggen, er blevet trængt op i en krog og nu må bøje sig og komme med et forslag inden 15. marts 1986, som ministeren egentlig ikke havde nogen som helst planer om at komme med her i foråret – og slet ikke inden den 15. marts 1986? Er det sådan, at et massivt flertal, oven i købet bestående af en lang række ordførere for regeringspartierne, endelig har fået fat i vingebenet på energiministeren og nu har fået ham tvunget til at fremsætte dette forslag? Eller er det i virkeligheden sådan, at forslaget under alle omstændigheder var kommet inden den 15. marts 1986? Hvis det er sådan,

er det selvfølgelig trist, for så står vi med en forespørgselsdebat om et meget vigtigt område, som i forvejen er hæmmet af, at dér, hvor der for alvor skal ske noget, er i forbindelse med Energiplan 86, og den vil ministeren ikke sige noget om, for den sidder de og skriver på ovre i ministeriet.

Debatten er altså i forvejen hæmmet af, at ministeren ikke rigtig kan fortælle noget, fordi Energiplan 86 ikke er færdig, men selvfølgelig kunne vi så få en debat, og et flertal kunne udstikke nogle retningslinjer for, hvad det er, der bør ske. Det kunne være meningen med debatten, men nu synes jeg, vi står et sted, hvor det – jeg kan ikke finde ud af det – på en eller anden led er lykkedes at få socialdemokratiet og det radikale venstre til med nogle kolossale armsving at skrive under på det rene ingenting sammen med 4 energipolitiske ordførere for regeringspartierne. Det kan være meget sjovt at se, men det er samtidig lidt trist, så jeg synes, at nogle ordførere må forsøge at forklare mig, hvad det egentlig er, der står her, og hvad det egentlig er, der er gevinsten.

Det dagsordensforslag, vi har været med til at fremsætte sammen med hr. Riishøj, er et beskedent, stilfærdigt forsøg på at blive bare en lille smule konkret, at komme med nogle bud på, hvad det er for nogle ændringer, der skal til i lovgivningen og i administrationen, for at man kan fremme udbygningen af den vedvarende energi i al enkelhed. Men som sagt: jeg synes egentlig, det vigtigste ved denne debat – hvis jeg skal gå herfra uden en følelse af, at det har været meningsløst helt igennem og spild af tid – er, hvis nogen vil fortælle mig: hvad er det egentlig, der sker, når vi vedtager dagsordenen, ud over at disse 6 højtærede ordførere har skrevet det rene ingenting ud med en hel masse ord?

Steffensen (KrF):

Jeg vil gerne først takke energiministeren for besvarelsen af forespørgslen. I modsætning til visse andre ordførere finder jeg, at der i forespørgslen er peget på ganske væsentlige ting, og navnlig synes jeg, at den dagsorden, som vi formodentlig vedtager om lidt, er ret konkret i retning af, at den pålægger ministeren inden for en meget kort frist

[Steffensen]

at fremsætte forslag, der sætter alle tankerne ind i et perspektiv og en plan.

Så vil jeg sige, at for kristeligt folkeparti er det således, at den udvikling, som vi har oplevet gennem de senere år, 5-10 år, men især de seneste 5 år, er meget tilfredsstillende i retning af, at de alternative energikilder er kommet stadig mere og mere med i billedet. Der er kommet mere gang i både planlægningen af og styringen af støtten til disse projekter, sådan at de bliver det nødvendige tiltag, som samfundet har behov for for at få et bredt udbud af energimuligheder.

Der er i redegørelsen nævnt både halm, flis og vindmøller og biogasanlæg, og vi er enige i, at det er nødvendigt med tilskud for at få gang i produktionen af disse anlæg. Nogle er af en sådan karakter, at det ikke går an at blive ved med at støtte dem, andre har en sådan karakter, at de er så gode og efterhånden så afprøvede, at de kan klare sig uden tilskud, og derfor er vi tilfredse med, at ministeren også gør rede for, at tilskuddet efter bestemte regler bortfalder, således at spekulation ikke kan finde sted. Vi er meget tilfredse med, at mange ordførere er opmærksom på, at det vil vi være med til at hindre.

Der er et andet område i energiministerens svar, som var interessant, synes jeg, og det var vedrørende affaldet. Det var for mig i hvert fald en interessant oplysning, at 60 pct. af affaldet i dag udnyttes til varme, og at det sparer ikke mindre end 325.000 t olie pr. år.

Det er vigtigt, at dette element fortsat er med inde i forskningen, således at vi får set, om det er muligt at komme endnu videre ad den vej. Vi ved jo alle sammen, at det ikke bare er noget, der bør ses i en økonomisk, men i høj grad også i en miljømæssig sammenhæng, hvilket ministeren også gør opmærksom på i sin besvarelse af forespørgslen.

Så er der forskningsprogrammet, og det har jo til formål stadig at forbedre udnyttelsen af de energiressourcer, vi har her i landet. Vi er tilfredse med i kristeligt folkeparti, at ministeren i redegørelsen opsummerer bl.a. geotermi, solvarmeanlæg, vindenergi og biomasse i det hele taget, og vi synes også, det er vigtigt, at der bliver gjort opmærksom på, at det er nødvendigt specielt med forskning i støtteteknologier. Ikke mindst det sidste vil vi også gerne gøre opmærksom på er

en vigtig ting, samtidig med at vi stadig forsøger i de andre alternative muligheder.

Hvad angår principredegørelsen, som også er nævnt i ministerens besvarelse, er der jo tale om en forbedring af finansieringsvilkårene. En øget anvendelse af indenlandske energikilder og vedvarende energi er altså en ønsket målsætning, og derfor gør ministeren opmærksom på - det bed jeg mærke i - at der er to elementer, der så må tages i betragtning. Der er det forbrugerøkonomiske, således at det er rimelig fordelagtigt, og denne forbrugerøkonomiske fordelagtighed må så sættes i relation til anlæggets levetid.

Vi er enige i, at disse to hovedsynspunkter må med ind i vurderingen.

Når det drejer sig om de nye finansieringsregler, er det således, at de nominelle realkreditlån er nævnt og så, hvad der nok så interessant, indeksslåne under visse forudsætninger og efter bestemte regler, ja, regler er måske for meget sagt, men så i hvert fald efter bestemte linjer, som ministeren nævnte det, og det er også interessant, at indeksfinansieringen kan være en mulighed for vindmølleanlæg.

Kristeligt folkeparti er meget enig i, at vi bør gå den vej. Vi er enige i, at den finansieringsfacon er rimelig at bruge vedrørende de alternative energiformer, men vi erkender naturligvis, at der er en række forhold også af samfundsøkonomisk karakter, som vi naturligvis må tage med i betragtning.

Stimuleringen vedrørende viden og forskning kan jo ikke være stærk nok, og derfor er vi af den opfattelse, at uanset at olieprisfaldet i øjeblikket er en realitet, må det ikke hindre vore initiativer og vore bestræbelser på at styrke mulighederne for, at den alternative energi får så god en placering som muligt.

Til slut vil jeg sige, at det konkrete, som ministeren nævnte, nemlig at han vil komme med et lovforslag snarest - og dagsordensforslaget nævner den 15. marts - er vi meget tilfredse med, og vi imødeser dette forslag med stor interesse. Vi mener, det er en nødvendighed for overhovedet at få styr på alle de energimuligheder, som vi arbejder med i dag.

Ove Jensen (FP):

[Ove Jensen]

Alle de forskellige vedvarende energianlæg har mindst ét fællestræk: de er alle urentable, og selv om der er blevet givet store statstilskud, er de stadig væk urentable. Det har de været selv under de høje oliepriser, som vi har haft nu i mange år, og derfor bliver de naturligvis endnu mere urentable under de faldende oliepriser, som vi har nu. Der er selvfølgelig ingen, der ved, hvordan det går fremover, men der er i hvert fald meget, der tyder på, at der også fremover vil være en meget lavere oliepris.

Det forekommer ærlig talt ikke særlig fornuftigt først at bruge en masse penge på et dyrt naturgasprojektanlæg – jeg har lige læst, at det har kostet staten 20 mia kr. nu, og de penge har vi altså brugt – og dernæst bruge en masse penge på nogle vedvarende energianlæg, som ingen effekt har. Var det 0,7 pct. af forbruget, der kommer fra dem? Det er jo helt uden betydning. Nu vil man til at øse endnu flere penge i det, selv om forrentningen bliver endnu dårligere fremover med de faldende oliepriser. Derfor er vi i fremskridtspartiet i hvert fald modstandere af alle de tilskud, der skal gives til disse vedvarende energianlæg, og vi vil også stemme imod begge de dagsordensforslag, som er fremsat, idet de jo begge går ud på, at der skal ydes betydelige statstilskud.

At det er en dårlig forretning med de forskellige vedvarende energianlæg, kan man få illustreret, hvis man spørger de landmænd, som har fået installeret en sådan vindmølle. For det første har staten jo betalt en stor del af udgiften, for det andet er det stadig væk en dårlig forretning, selv om staten har gjort det, men det er jo så moderne at have en vindmølle, og det ser så pænt ud og er ganske hyggeligt, når man står op om morgenen og ser ud ad soveværelsesvinduet, om møllen nu er i gang.

Men det er altså kun de velstillede, som kan tillade sig et sådant projekt. Efter at staten har betalt en stor del af det, kan de tillade sig en sådan luksus. Enhver, som tænker i økonomiske baner, kunne ikke drømme om at bygge en sådan vindmølle.

Så er der talt meget om, at det skulle være så godt for miljøet med disse vedvarende energianlæg. Det vil jeg godt tillade mig at sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. F.eks. halmen. Flere ordførere har været inde på, at der er nogle mægtige reserver dér, som

skulle være vedvarende energi, og så er der det miljømæssige.

Det er sådan, at på de 14.000 gårdbrug, hvor man har lavet et halmfyrianslæg, ligesom dyrene i snavs og møg, fordi halmen skal bruges til fyret. Det kan vel ikke være særlig fremmende for miljøet. Den halm, vi avler på de danske marker, er beregnet til husdyrene. Den skal omsættes gennem husdyrene og tilføres marken igen sammen med husdyrgødningen, og de steder, hvor man ingen husdyr har, skal halmen snittes og pløjes ned. Det er også med til at forbedre miljøet, fordi det binder kvælstoffet og giver en mindre nedsvingning af nitrat. Det er også et af de problemer, som er stærkt fremme i øjeblikket. Altså vil jeg påstå, at den ændrede anvendelse af halm gennem halmfyrianslæg – hvad enten det så er gårdbrug eller større værker – sammenlagt betyder en meget alvorlig forringelse af miljøet, samtidig med at det går ud over dyrenes velfærd og trivsel.

Så har der været talt om biogasanlæg. Nu er det da heldigvis i sin vorden endnu, men det er jo nøjagtig samme forhold, der gør sig gældende med biogas. Der er ikke lavet et eneste anlæg, der er rentabelt, og jeg vil vove den påstand, at der ikke findes ét medlem her i folketinget, der kan pege på én eneste udtalelse fra folk, som har forstand på det, som går ud på, at der kan opstilles et biogasanlæg, som vil være rentabelt fremover.

Man skal endelig ikke tro, hvis vi vender os til det med miljøet igen, at alle problemer med gylle og andre ting er løst ved biogasanlæg, overhovedet ikke. Gyllen lugter jo stadig væk, selv om den har været igennem et sådant anlæg, og det vil i hvert fald aldrig nogen sinde blive rentabelt med et sådant biogasanlæg på et mindre brug. Der kan måske blive tale om det i de allerstørste husdyrbrug, vi har, eller hvis man kører det sammen i nogle store anlæg, men så skal man til at ligge og køre rundt med al den gylle på vejene. Det kan da i hvert fald ikke være en miljøfremmende foranstaltning.

Og hvad er der så tilbage? Ja, så er der flis, træaffald, men det er der ikke noget nyt i. Siden arilds tid har man jo brugt at brænde træaffald, og det er ganske naturligt at fortsætte med det, men alt det andet mener jeg er en stor misforståelse.

Energiministeren (Enggaard):

[Energiministeren]

Jeg skal først sige, at regeringen kan tiltræde den dagsorden, som er foreslået af fru Mette Groes på vegne af en række partier, men må afvise det dagsordensforslag, som er fremsat af hr. Riishøj og hr. Tinning.

Først nogle bemærkninger om sammenhængen mellem de spørgsmål, vi drøfter her i dag, og så det energiprisniveau, vi vel ser udvikle sig, og som – det er erkendt fra mange sider – ingen med nogen mening i dag kan sige hvor slutter. Hvad vil olieprisniveauet og dermed energiprisniveauet i øvrigt være, når vi er nogle måneder længere fremme? Hvor længe vil det i givet fald holde sig på det niveau? Hvad vil situationen være, når vi er fremme i 1990'erne eller senere? Vil vi da have en situation, hvor vi er endnu mere afhængige af tilført energi i vores verdensdel? Hvad vil konsekvenserne være af det? Jeg synes, det meget rigtigt og godt er blevet sagt fra mange sider i dag, at det vil være forkert, at vi nu disponerer forhastet. Vi må vurdere, hvordan disse ting vil udvikle sig, og så må vi løbende justere de forhold, som der er behov for at justere i den sammenhæng.

En ting vil jeg særlig gøre opmærksom på, og det er, at det første indtryk, der danner sig, når man får et lavere energiprisniveau, er: ja men så vil der jo være en række af de påtænkte investeringer, som bliver mindre rentable. Jeg vil gøre opmærksom på, at det ofte overses, at sammen med et fald i energipriserne får man også en lavere inflation. Det påvirker faktisk prisudviklingen ganske væsentligt, og en tro følgesvend af den lavere inflation vil ofte være et lavere renteniveau, som spiller en vældig rolle netop for disse kapitaltunge investeringer, som vi taler om i forbindelse med vedvarende energi. Det vil naturligvis være et samspil mellem den effekt, som et ændret prisniveau har for rentabiliteten, sammen med de ændrede finansieringsmuligheder, og hvor vi i dag har diskuteret nogle tekniske ting i forbindelse med finansieringsmulighederne, der tilsammen giver den konkurrenceevne, som sådanne anlæg vil have i forhold til mere traditionelle forsyningsformer. Her tror jeg at det i dag er for tidligt til at kunne vurdere disse ting rigtigt, og det forstod jeg også var den overvejende opfattelse hos ordførerne.

Med hensyn til selve spørgsmålet om indeksbelåning, som bl.a. fru Mette Groes var

inde på, forstod jeg, at også fru Mette Groes i virkeligheden satte et spørgsmålstegn ved, i hvilket omfang indeksfinansiering var særlig velegnet til finansiering af vindmølle anlæg. Det kan vi komme tilbage til i forbindelse med boligministerens kommende lovforslag, men fru Mette Groes har jo fat i noget centralt ved at rejse det spørgsmål, fordi netop investeringer af den art, som vindmøller er, er karakteriseret ved, at de har fuld produktion fra den første dag, mens anlæggets værdi aftager i takt med alderen. Det vil sige, at her kommer der nogle særlige spørgsmål med hensyn til, hvordan sikkerheden for et sådant indekslån skal være, og hvordan profilen for et sådant lån rimeligt skal være.

Derfor har fru Mette Groes ret, hvis hun mener, at de i virkeligheden egner sig mindre, end når det drejer sig om f.eks. fjernvarmeanlæg eller kombinerede landsbyenergianlæg, hvor systemet jo typisk vil være det, at man starter med en mindre tilslutning end den, man senere kan få. Det vil sige, at muligheden for at betale rente og afdrag er mindst i begyndelsen, når det netop gælder om at have en lav pris til forbrugeren for at få den hurtigst mulige tilslutning. Men som sagt kan vi komme tilbage til disse tekniske ting i forbindelse med behandlingen af boligministerens forslag, som jo er bebudet at komme senest den 15. marts 1986.

Flere ordførere, også fru Mette Groes, har været inde på spørgsmålet om kilometergrænser og andre kriterier i forbindelse med begrebet mindre, lokale vindmølle anlæg. Jeg kan da kun bekræfte, at enhver grænse er behæftet med det problem, at der altid vil være nogle, som ikke kan opfylde en sådan betingelse, og at der derfor helt forståeligt vil være ønsker her og der om, at man tager lempeligt på en sådan regel. Men jeg vil godt benytte lejligheden til at sige til fru Mette Groes og andre, at det er en besværlig ting at ønske sig, at man dels har en regel, dels som en regel skal kunne se væk fra den. Så er vi derhenne, hvor tilværelsen er besværlig.

Hr. Riishøj var inde på i sit indlæg og også i en bestanddel af den dagsorden, han har foreslået på vegne af SF og VS, at man skulle bortvejre den uro, der måtte være, eller den tvivl, der måtte være, om, hvorvidt der fortsat kunne gives afgiftsfrigørelse til vindmølle anlæg uden hensyn til de kriterier, de måtte blive opstillet efter.

[Energiministeren]

Jeg vil godt i den anledning sige, at jeg synes, det er hr. Riishøj, der skaber uro ved at rejse dette spørgsmål. Det har ikke været påtænkt, at der for de anlæg, der er etableret efter de gældende regler, skulle ske nogen ændring af afgiftsfrigtagelsen. Hvis man fulgte den tekst, hr. Riishøj har foreslået, ville jeg kunne se situationer, hvor man uden anlægstilskud, men uden at opfylde de regler, der i øvrigt vil være for etablering af mindre, lokale anlæg, i fremtiden stadig ville være berettiget til afgiftsfrigtagelse. Derved tror jeg, at hr. Riishøj ville komme i en situation, han ikke ønsker sig. Men det har jo allerede været berørt i den dialog, der har været mellem hr. Riishøj og fru Lone Dybkjær.

Jeg kan bekræfte, at det ikke er tanken, at der gennem den opdeling af opgaven med udbygning af vedvarende energi, som er sket ved aftalen med elværkerne, sådan at de var etager udbygning med ca. 100 MW i løbet af de næste fem år, og at der ved siden af det skal være gode muligheder for lokalt at udfolde initiativer, hvor kredse kan slå sig sammen og bygge vindmøller, skal gives elværkerne noget monopol. Det er vigtigt at understrege betydningen af et godt samarbejde mellem elværkerne, der skal planlægge og udføre deres del af vindmølleprogrammet, og vindmøllefabrikanterne, der skal udvikle og afprøve produkter i de kommende år. Jeg tror, at der kan skabes noget særdeles frugtbart og dermed et godt grundlag for, at vi kan beholde det tekniske forspring på vindmølleområdet, Danmark kan glæde sig over, og dermed have et godt udgangspunkt for stadig at have en velfungerende eksportindustri på dette område.

Jeg tror, at hr. Riishøj tager fejl, når han går ud fra, at halm begrænses i de områder, hvor der er mulighed for naturgasforsyning. Det, der er tale om, er, at der i varmeplanlægningen finder et puslespil sted, et besværligt, men nyttigt puslespil, hvor man i et godt samarbejde mellem forsyningsvirksomheder, kommuner, amter og myndigheder søger at tilrettelægge en sådan anvendelse af vores hjemlige ressourcer, at vi samlet får det bedste resultat ud af det. Det betyder naturligvis, at ressourcer som halm og flis bør placeres dér, hvor de passer bedst ind i dette puslespil, og naturgas, hvor det passer bedst ind i dette puslespil. Jeg har tillid til, på samme måde, som varmeplanlægningen er forløbet

tidligere, at der vil være det nævnte gode samarbejde, og at vi stadig kan få gode resultater ud af denne aktivitet.

Amterne gør i øvrigt det i forbindelse med den generelle varmeplanlægning, at de søger at danne sig et indtryk af, hvordan ressourcer, halm og flis kan anvendes. Det er mindst decentraliseringen af varmeplanlægningen og den opgave, der her er lagt over til amtskommunerne om i samarbejde med primærkommunerne at finde en løsning på de spørgsmål, jeg venter mig en hel del af.

Når jeg har interesseret mig lidt for at anvende halm i elværkerne – jeg nævnte et godt eksempel på det – er det ud fra den betragtning, at de halmmængder, som er til rådighed i fremtiden, er så store, vel af størrelsesordenen et par millioner tons, at ingen realistisk kan eller skal forvente, at så store mængder kan anvendes i individuelle fyr eller på fjernvarmeværker. Uden en rimelig anvendelse af halm – det håber jeg vil være muligt teknisk og økonomisk i forbindelse med elværkernes produktion af el og altså som et tilsat brændsel til kul – tror jeg ikke at der alt i alt bliver tale om at anvende sådanne halmmængder, som der faktisk er brug for at anvende til fyringsformål, ud fra både en energimæssig og en miljømæssig betragtning.

Jeg forstod på fru Lone Dybkjær, at hun i virkeligheden deler den opfattelse, jeg startede med at give til kende, nemlig at vi nu må se, hvordan energiprisforudsætningerne vil blive i det kommende forløb, og at det er for tidligt at drage nogen konklusioner i dag. Jeg forstod også, at det referat, de fleste af os har læst i Jyllands-Posten, var lidt kort, og dermed er jeg tilbage i en bedre opfattelse af, hvad fru Lone Dybkjær's opfattelse er.

Jeg er enig i, at det er vigtigt i de kommende år at få etableret en række demonstrationsanlæg. Jeg er også enig i, at den samlede støtte til vedvarende energi kan ses ud fra det synspunkt, at etableringen af anlæg i en rimelig stor skala er en nødvendig forudsætning for, at de kan udprøves teknisk og økonomisk, og for, at de kommende brugere er i stand til at se, hvordan et sådant anlæg fungerer, og have et godt grundlag for selv at træffe beslutninger. Det har noget at gøre med, at vi både kan og skal have den mekanisme i beslutningsprocessen omkring vedvarende energi, at det er lokale initiativer,

[Energiministeren]

og at det er lokale beslutninger. Det betyder også, at det er vigtigt, at de anlæg, som demonstreres, findes forskellige steder i landet, sådan at den geografiske afstand fra dem, der skal vurdere disse muligheder og træffe beslutninger, til det sted, hvor de skal se det, ikke er uoverstigelig.

Hr. Tinning var inde på noget, som jeg tror hr. Tinning har fremført før, nemlig at definitionen af vedvarende energi kan diskuteres, sådan forstod jeg det. Det kan man naturligvis, og der er heller ikke den samme definition af begrebet i alle lande, og det gør den internationale debat om disse ting knap så klar, som den kunne være.

Men jeg trøstede mig dog lidt med, at efter at hr. Tinning havde skrælet så den ene bestanddel, så den anden bestanddel væk, fik halmen lov til at blive tilbage. Her ser jeg – det falder i tråd med det, jeg sagde for et øjeblik siden – faktisk også den trøst for hr. Tinning, at vi har nogle bidrag, som vil komme til at tælle noget i den kommende tid, og derfor er jeg da glad for, at forståelsen rækker såpas langt.

Endelig var hr. Tinning inde på, at en lovgivning som den, der er bebudet fra boligministerens hånd inden den 15. marts 1986 i henhold til dagsordenens tekst, ville være kommet alligevel, og at det hele derfor var noget, man kunne have fået også uden denne dagsordensdebat her i dag.

Jeg skal ikke gå ind i det polemiske indhold, som ligger i hr. Tinnings oplæg. Jeg forstår godt hans lyst til at gå ind i en diskussion af den art – han mangler ikke min forståelse i den sammenhæng – men jeg kan sige, at hele forløbet omkring finansieringsformer for vedvarende energi er noget, der er vokset op igennem en periode.

Vi havde en debat her i tinget sidste forår. Jeg lovede ved den lejlighed at vurdere en række af disse ting. Det har jeg sammen med andre ministerier gjort i sommerens og efterårets løb. Vi har haft en drøftelse i forbindelse med udvalgets møde på Marienborg, som har givet et overblik af de muligheder og perspektiver, der ligger på det område. På det grundlag føler jeg at vi langsomt, men sikkert er kommet frem til det tidspunkt, hvor grundlaget findes for, at vi kan afgive løfte om at fremsætte forslag, sådan som det er nævnt i min redegørelse, og som boligmini-

steren vil gøre det i løbet af de kommende uger.

Hr. Ove Jensen var inde på det forkerte i at anvende halm i forbindelse med fyringsformål. Det er en ting, hr. Ove Jensen tidligere har rejst her i tinget. Jeg er ikke enig med ham i hans synspunkter, dog naturligvis så langt, at jeg ikke tror, nogen har forestillet sig, at man skal samle det sidste strå fra marken i et forsøg på at få det anvendt til fyringsformål. Man kan ikke forestille sig, at alle halmmængder kan anvendes, også set fra det klimatiske synspunkt, at det ikke vil være hvert år, bjærgningsmulighederne er til stede for at få halm i den tørre kvalitet, fyringsformål forudsætter. Derfor tror jeg ikke, at dyrene kommer til at mangle deres strøelse, eller at vi ikke vil komme til at diskutere andre anvendelser af halm end til fyringsformål.

Det siger jeg som en trøst til hr. Ove Jensen, som jeg forstod ellers kunne glæde sig over at se ud ad vinduet om morgenen og se en mølle snurre rundt. Ja, jeg kunne ønske for hr. Ove Jensen – uden at tage stilling til forudsætningerne i øvrigt – at han selv helt eller delvis var ejer af en mølle. Jeg er ikke sikker på, at det ikke ville være fordelagtigt også for hr. Ove Jensen.

Mette Groes (S):

Jeg vil godt komme med den kommentar til dem, der har været inde på forbindelsen mellem olieprisernes fald og udgifterne til vedvarende energi, at staten vil få så store indtægter ved dette prislefald, at der nok skulle kunne blive råd til en enkelt investering i alternativ energi eller to.

Hr. Riishøj var inde på, hvorvidt der var parlamentarisk baggrund for at ændre elafgiftsreglerne. Det er der i hvert fald ikke fra vores side, men nu har vi jo også hørt energiministeren sige, at det ikke har noget på sig.

Med hensyn til hans ønske om at forhøje tilskudsprocenten fra 30 til 50 til biogasanlæg vil vi godt overveje det, og med hensyn til rentetilskud ved indeksfinansiering kan vi se, at der er politisk flertal for det her i dag, så det får vi nok ikke de store problemer med.

Når det er sagt, er der vel kun tilbage at sige, at den holdning, der ligger til grund for hr. Riishøjs dagsordensforslag, er en fælles

[Mette Groes]

holdning for vore partiers vedkommende, som vi ikke kun har slåset for her i dag.

Jeg vil godt sige til fru Lone Dybkjær, at vi meget gerne vil være med til, at der gøres en særlig indsats på landsbyenergiområdet, og at nogle af de 110 mill. kr. går til det.

Så vil jeg godt sige til ministeren, at der var en lille misforståelse med hensyn til indeksfinansiering og vindmøller. Jeg vil godt sikre mig, at vindmøllerne kom med ind under de anlæg, som kunne indeksfinansieres. Det, jeg refererede til, var nogle betænkeligheder, man havde i ministeriets redegørelse, som jeg godt vil have belyst, men jeg vil altså have møllerne med.

Jeg er godt klar over, at det er besværligt med dispensationsmuligheder, men livet er jo fuldt af besværligheder. Spørgsmålet er, om ministeren ikke bare kunne lade være med at sige, at han under ingen omstændigheder vil dispensere, for det er jo det, det handler om, og så måske imødekomme det. Jeg synes, det er ret seriøse indvendinger mod de regler, vi har fået.

Jeg vil godt sige til hr. Tinning, at teknologisk udvikling meget ofte er baseret på erfaringer, men at erfaringer ikke altid fører til teknologisk udvikling.

Med hensyn til indplacering af vedvarende energianlæg i de andre energianlægs flok vil jeg sige, at det var en nyhed, hvis det skete overall, hr. Tinning, og derfor er der grund til igen at understrege, at det er der faktisk mening i at vi gerne vil have.

Så spørger hr. Tinning, om der overhovedet er nogen nyhed i det, der er sket i dag. Ja, det er der. Der er den nyhed i det, at vi har fået vedtaget, at vi skal have en lov om indeksfinansiering, og at den skal være os i hænde senest den 15. marts i år. Hvis hver eneste forespørgselsdebat her i huset havde et så konkret indhold, så det faktisk bedre ud for folkestyret, end det gør.

Riishøj (SF):

Der er et par spørgsmål, jeg godt vil stille.

Nu siger fru Mette Groes, at der ikke ændres ved de eksisterende elafgiftsrefusionsregler. Før sagde fru Lone Dybkjær – sådan opfattede jeg det – at hun var indstillet på vedrørende det, der defineres som ikke-lokale møller, at ændre elafgiftsrefusionsreglerne. Sådan opfattede jeg det, men ellers synes jeg,

at det for klarhedens skyld skal bekræftes, at der er flertal for ikke at ændre de eksisterende elafgiftsrefusionsregler uanset møllernes lokale tilknytning. Hvis det ikke modsiges, så er det altså budskabet.

Fru Lone Dybkjær ved godt, at der har været fremsat andre modeller for statstilskuddene end at genindføre kilometergrænsen, bl.a. at sammenknytte forbrug og statstilskud, men dem har de radikale valgt at se bort fra.

Ud over for at få klarhed over, om elafgiftsrefusionsreglerne skal være uændrede, eller om de skal afhænge af den lokale placering, vil jeg godt spørge specielt det radikale venstre, men også socialdemokratiet, som sådan set har andel i dagsordenen i dag og andel i de ordninger, der har været diskuteret, hvordan de to partier vil sikre sig den udbygning af vindmølle-el, som er forudsagt i EP 81, nemlig at vi når op på, at 10 pct. af elforbruget dækkes af vindmølle-el. Det, som ligger i aftalen med elværkerne, dækker slet ikke, de 100 MW over fem år dækker slet ikke. 100 MW er godt og vel det, der er nødvendigt for et enkelt år. Men hvordan har man sikret sig, at vi ud over elværkernes vindmølleprojekt får tilstrækkelig mange vindmølleprojekter til at nå op på de 10 pct. af elforbruget? Det ønsker jeg en redegørelse for.

Nu begrænser man statstilskuddene, og man indfører muligvis, medmindre andet siges, også ændringer i elafgiftsrefusionsreglerne. Men – og det er nok allervigtigst – ministeren har sendt et brev til elværkerne om at sige direkte nej til ikke-lokalbaserede projekter. Det er vel også vigtigt at få at vide, om der er folketingsflertal for, at elværkerne ikke alene får en bemyndigelse til at give afgiftsrefusion og de ikke får statsstøtte, men også får lov til at sige nej til såkaldte ikke-lokale projekter. Hvis det også er indbygget, at man kan sige nej, så har jeg svært ved at se, hvordan den danske vindmøllebranche kan udvikle sig.

Jeg vil godt i den forbindelse spørge ministeren: hvis nu elværkerne siger nej til at administrere dette forbud mod ikke-lokale projekter, vil energiministeriet så fremsætte forbud imod det? Jeg kunne godt forestille mig, at elværkerne er imod det, fordi de har indgået en aftale for få år siden med Danske Vindkraftværker, som har afskaffet kilome-

[Riishøj]

tergrænsen. Det vil sige, at man formodentlig får en retssag på halsen fra Danske Vindkraftværker, fordi det er aftalebrud. Hvis nu elværkerne med den begrundelse siger nej til at administrere ordningen, agter ministeren så at udstede et direkte forbud mod såkaldte ikke-lokalbaserede møller.

I øvrigt synes jeg, at udlægningerne af spekulation i vindmøller er interessante. Jeg kunne godt tænke mig, når det drejer sig om forrentningsprocenter, at man kunne overføre det til aktieudbytter og til andre former for udbytte, men jeg kan forstå, at det radikale venstre er imod, at man får en rimelig forrentning af vindmølleprojekter, der er rimeligt fornuftige?

Tinning (VS):

Fru Mette Groes var egentlig den eneste, der forsøgte at forklare, hvad der var det nye efter vedtagelsen af den dagsorden, regeringspartierne ordførere har foreslået sammen med socialdemokratiet og fru Lone Dybkjær. Det skal fru Mette Groes have tak for.

Problemet er, at fru Mette Groes faktisk ikke kom med nogen forklaring. Budskabet var, at det, vi er sikre på nu, er, at vi har et lovforslag, som kommer senest den 15. marts. Det passer selvfølgelig ikke. Det eneste, der er sikkert, er, at vi får et lovforslag. Vi ved ikke noget om, hvad det handler om, andet end nogle almindeligt kendte armsving. Vi ved heller ikke, hvad der kan samles flertal for, og hvad der ikke kan samles flertal for. Det eneste, vi ved, er altså, at der kommer et lovforslag.

Så kommer vi dertil, at energiministeren ikke ville gå ind i debatten om, hvorvidt det her var kommet under alle omstændigheder. Jeg mener ikke, man behøver at være særlig klog udi forståelsen af det politisk-parlamentariske spil for at vide, at når boligministeren sidder og hænger en hel debat igennem uden på noget tidspunkt at tage ordet og fortælle, at det her selvfølgelig er noget, regeringen er blevet presset til mod sin vilje, så kan vi roligt forstå det sådan, at den udtalte apati hos boligministeren er et udtryk for, at det var han kommet med alligevel, og det var han kommet med alligevel inden den 15. marts. Konklusionen er altså, at det, der var lagt op som en perspektivrig, interessant, fremadret-

tet debat om udbygningen af den vedvarende energi, er endt i det rene ikke noget.

Så skal jeg bare takke energiministeren for, at han ikke forsøgte at forklare mig, hvad afbrænding af affald har at gøre med vedvarende energi. Det synes jeg var positivt, for det ville have bragt os, om muligt, endnu længere ud.

Jeg mener, vi kan konstatere i dag, at der ikke er sket noget som helst, og det kan vi jo så trøste os lidt med. Men vi må da håbe, at der, når vi på et tidspunkt når så vidt som til at diskutere Energiplan 86, omsider kommer lidt kød på denne debat.

(Kort bemærkning).

Mette Groes (S):

Jeg kan forstå, at det generer hr. Tinning voldsomt, at der for en gangs skyld er sket noget her i salen. Men jeg kan forstå, at han heller ikke har fattet, hvad det er, der er sket.

Der er sket det, at samtlige partier har tilsluttet sig, at vi skal have en indeksfinansieringsordning for vedvarende energianlæg. Der er sket det, at samtlige partier er gået ind for, at man ud fra det grundlag, som ligger i den redegørelse, energiministeriet har lavet, skal fabrikere et lovforslag. Hvis hr. Tinning havde hørt efter, hvad energiministeren sagde, og hvad jeg sagde, så ville han have hørt, at der var sammenfald i den disposition af lovforslaget, vi anbefalede: man skulle tage hensyn til finansiering af de nye anlæg, man skulle tage hensyn til finansiering af de igangværende anlæg. Der var en række forslag til, hvilke anlæg der kunne komme ind under en sådan indeksfinansieringsordning.

Jeg synes, det er en lille smule mærkeligt at konkludere, som hr. Tinning gør, at der ikke er sket noget, eftersom et løfte om dette givet vil blive mødt af et flertal i salen. Det er jo ikke helt ligegyldigt, at vi er klar over det på forhånd.

Energiministeren (Enggaard):

Det er kun en kort bemærkning til hr. Riishøj, som på ny var inde på spørgsmålet om refusion af elafgiften i forbindelse med vindmølle anlæg.

Jeg vil godt gentage, at de anlæg, som er etableret efter de regler, som har været gæl-

[Energiministeren]

dende indtil nu, selvfølgelig har de rettigheder, de har haft indtil nu, og det vil de fortsætte med. De anlæg, som får dispensation i overgangsfasen, vil, selv om de ikke opfylder de nye regler, også have den samme energifgiftstilstand som hidtil. Det er meget logisk, og det har hr. Riishøj sikkert fuld forståelse for. De anlæg, der bliver etableret efter de regler, som er gældende fra 1. januar, og som jeg har refereret til, vil naturligvis få elafgiftsrefusion som hidtil.

De anlæg, der ikke får det, er dem, elværkerne opfører som led i den arbejdsdeling, der er med hensyn til udbygning af vindmøller. Elværkerne forudsætter ikke, at de skal have anlægstilskud, og de forudsætter ikke, at de skal have eftergivet energifgiften.

Den situation, som jeg forstod hr. Riishøj nærmede sig, var den: hvad nu, hvis der kommer en initiativtager, som ønsker uden anlægstilskud at opføre 100 vindmøller på et dertil egnet sted som en mere eller mindre privat vindmøllepark, finansieret på en eller anden måde, som vi ikke kender? Der er situationen den, at i det brev, jeg har sendt til elværkerne, henstiller jeg, at sådanne parker ikke sluttet til elnettet.

Jeg forstod på hr. Riishøj, at det mente han at jeg ville få en retssag på halsen for. Det ser jeg med sindsro i møde.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Fru Mette Groes gjorde meget ud af, at det nu er sådan, at der er et flertal, der vil tage imod lovforslaget om indeksfinansiering. Fru Mette Groes fortalte, at der er en høj grad af sammenfald i dispositionen for, hvad et sådant lovforslag må omhandle, mellem fru Mette Groes' og socialdemokratiets forestillinger og regeringens forestillinger. Det tror jeg er fuldstændig korrekt.

Hvad jeg spurgte om, var: hvad nyt er vi nået frem til med vedtagelsen af den dagsorden, der ligger her? Jeg vil godt sige det helt klart, sådan at vi kan få sluttet debatten – jeg skal i hvert fald ikke bidrage yderligere: medmindre boligministeren, som jo alligevel sidder hernede, kommer op og forklarer, hvad nyt der sker med vedtagelsen af denne dagsorden, sådan at vi alle kan forstå det, må jeg konkludere, at der ikke er noget som helst nyt under solen.

Jeg vil godt medgive fru Mette Groes så meget, at den smule nyt, der kan være, er, at noget af det, man har gået og fedtet med ovre i ministeriet, hos energiministeren og boligministeren, er blevet nævnt her i salen, men dog ikke mere præcist og ikke mere konkret, end at det stadig væk stort set ikke er noget.

Altså, hvis ikke boligministeren kommer op og forklarer, hvad nyt der er i det her, så må jeg sige, at der ikke er noget nyt i det. Alene derfor skal jeg ikke bidrage til at forlænge seancen.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Fru Mette Groes har lige givet en forkert oplysning her fra folketingets talerstol, idet hun sagde, at samtlige partier har givet deres tilslutning til denne forespørgsel.

Fremskridtspartiet er ikke blevet spurgt, om vi ønsker denne forespørgsel, og derfor har vi selvfølgelig heller ingen tilslutning givet til den. Vi mener i øvrigt, at den er overflødig, idet de ting, vi her har diskuteret, ingen som helst betydning vil få for den fremtidige energipolitik her i Danmark. Det er simpelt hen uden betydning med de små mængder, der kommer fra de vedvarende energiformer. Og som jeg sagde i mit første indlæg, er de urentable; de kan kun sættes i gang med store statstilskud. Og selv efter at brugeren har fået disse store statstilskud, er det stadig væk en urentabel måde at få sit energibehov dækket på.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Hvis jeg hørte rigtigt – det er svært at høre – sagde ministeren, at der er møller, der ikke vil kunne få afgiftsrefusion i fremtiden, og det er det, der i elværkernes fortolkning er ikke-lokalbaserede møller. Det har åbenbart fået radikal tilslutning, måske også socialdemokratisk, det kan fru Mette Groes måske redegøre for, men i hvert fald er der skabt klarhed eller uklarhed – det afhænger af fortolkningen – vedrørende såkaldte lokale møller.

I øvrigt fik jeg ikke fra fru Lone Dybkjær svar på, hvordan fru Lone Dybkjær ville sikre, at vi får den vindmølleudbygning, som

[Riishøj]

var forudsat bl.a. i EP 81, og som medfører, at vi får 10 pct. af elforbruget dækket med vindmøller. Det får vi ikke med den udbygning, som sker i elværksregie. Spørgsmålet er, om vi får det efter de voldsomme begrænsninger, der nu lægges op til, og som vil formindske rentabiliteten i vindmølleprojekter. Man skylder os et svar på, hvordan vi lever op til den udvidelse af elproduktionen fra vindmøller, som er fastlagt i de langsigtede energiplaner. Elværkerne er ikke tilstrækkelige.

Efter det, der vedtages nu, går den danske vindmøllesektor ind i hårde tider, og det kan kun beklages, at partier, der på papiret kalder sig grønne, vedtager en sort energipolitik.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden af Mette Groes (S), Annelise Gotfredsen (KF), Svend Erik Hovmand (V), Lone Dybkjær (RV), Birgith Mogensen (CD) og Steffensen (KrF) (se foran)

vedtoges med 101 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KrF) mod 4 (FP); 17 (SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Riishøj (SF) og Tinning (VS) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om telefonapparater.
(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Formålet med lovforslaget kan tolkes på to måder, alt afhængigt af, om man hæfter sig ved de almindelige bemærkninger til forslaget, eller om man hæfter sig ved ministerens skriftlige fremsættelse.

I bemærkningerne til lovforslaget begrundes forslaget med, at det er regeringens hensigt i overensstemmelse med regeringens moderniseringsbestræbelser at skabe lovgrundlag for en liberalisering af telefonmarkedet i Danmark. Denne hensigt reduceres dog ganske væsentligt i fremsættelsen, idet ministeren her tilkendegiver, at liberaliseringen kan få uheldige konsekvenser.

Problemet er ganske enkelt, at der uden om telefonselskaberne og post- og telegrafvæsenet sælges telefonapparater med den klare hensigt, at forbrugerne kan tilslutte disse apparater til telefonnettet. Disse apparater, som ofte benævnes Hongkongapparater, er meget tvivlsomme i deres kvalitet og udgør store gener for telefonanlægget.

Der findes ingen effektiv måde at løse problemet på med den nuværende lovgivning. Med dette lovforslag indføres der dels en godkendelsesordning for telefonapparater, dels bestemmelser om straf for at indføre, forhandle, udlevere og tilslutte ikke-godkendte apparater. Socialdemokratiet er enig med regeringen i, at det er nødvendigt at indføre sådanne bestemmelser.

Idet jeg henviser til ministerens fremsættelse af forslaget, skal jeg sige, at den umiddelbare konsekvens vil være, at det kun tillades boligabonnenter at anskaffe sådanne godkendte apparater og slutte dem til telefonnettet og kun som ekstra apparater. Det er præcis dér, problemet ligger, hvorfor vi kan give vores tilslutning til dette. Vi mener dog, at der i praksis kan være problemer med at skelne imellem de såkaldte boligabonnenter og andre abonnenttyper, f.eks. erhvervsabonnenter, men da vi kan se, at ministeren har drøftet forslaget med bl.a. telefonselskaberne, må vi gå ud fra, at selskaberne mener, det vil være muligt at foretage den relevante afgrænsning.

Der må i de vilkår, der gælder for telefonabonnenter, fastsættes bestemmelser, således at det bliver teledistributionerne, der i realiteten administrerer ordningen.

Vi er betænkelige ved, at ministeren tilkendegiver, at dette kun er en begyndelse. Det er ministerens forventning, at en udvidelse af liberaliseringens omfang vil blive aktuel i løbet af 2-3 år. Ministeren nævner konkret, at også telefonapparater, som tilsluttes omstillingsanlæg, kan tænkes liberaliseret i et eller andet omfang. Samtidig giver mini-